

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.

Drukiem i nakładem „Drukarni Bydgoskiej” Spółki Akc.

PRENUMERATA:

w ekspedycji i agenturach w Bydgoszczy z dodatkiem tygodniowym „SPORT POMORSKI” wynosi kwartalnie 8,25 zł., na pocztach przez listowego w dom 9,33 zł. — Miesięcznie 2,75 zł., przez listowego w dom 3,11 zł. pod opaską w Polsce 5,00 zł., do Francji i Ameryki 7,50 zł., do Gdańska 4,50 guldeny, do Niemiec 4,00 marki. — W razie przeszkód w zakładzie, spowodowanych wyższą siłą, strajków lub t. p., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma, a prenumeratorzy nie mają prawa do odszkodowania. Redaktor przyjmuje od godz. 11—12 w południe oraz od godz. 5—6 po południu. Rękopisów Red. nie zwraca. — Redaktor odpowiedzialny Henryk Ryszewski. Ekspedycja (centrala: Poznańska 30 — filja: Dworcowa 2) otwarta od godziny 8 rano do godziny 6 wieczorem bez przerwy.

Adres
redakcji i administr.
ul. Poznańska 30

OGŁOSZENIA:

20 groszy od wiersza milim., szerokości 38 milim. Za reklamy od milim. na stronie przed ogłoszeniami 67 milim 50 groszy, w tekście na drugiej lub dalszych stronach 75 groszy. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 20 groszy, każde dalsze 10 groszy; dla poszukujących pracy 20% niżki. Przy częstym powtarzaniu udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 100% nadwyżki. — Ogłoszenia skomplikowane 20% nadwyżki. — Za terminowy druk i przepisane miejsce ogłoszenia — Administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności i prawem dla wszelkich sporów sądowych jest Bydgoszcz. Konta bankowe: — Bank M. Stadhagen T. A. Konto czekowe: P. K. O. nr. 203713 Poznań.

Telefon administracji 315. — Tel. filji 1299.

Telefon naczelnego redaktora nr. 316.

Telefon redakcji 326

Numer 25

BYDGOSZCZ, wtorek dnia 1 lutego 1927 roku.

Rok XXI.

M. LEMPICKI.

Kto rządzi światem?

II.

(Jakimi drogami międzynarodowa organizacja żydowska zmierza do opanowania świata? — Świadectwa żydowskie. — Religijny charakter akcji żydowskiej.)

Pomimo wieków współżycia z innymi narodami w okresie „diaspory” (rozproszczenia), naród żydowski zachował nienaruszoną swoją odrębność, rasową, psychiczną, religijną, obyczajową i przedstawia teraz jednolitą zamkniętą w sobie organizację międzynarodową, bo obejmująca cały świat, poprzez granice oddzielnych państw, a jednocześnie na wskroś nacjonalistyczną, bo przenikniętą od dołu do góry bezwzględny egoizmem żydowskim. Niezłamana dotychczas siła organizacji stanowią głębokie poczucie wspólnego pochodzenia i wspólności interesów, obecnych i przyszłych, połączone z żelazną wewnętrzną karnością (władza rab'nów) oraz gorącą, graniczącą z fanatyzmem wiarą w misję dziejową narodu żydowskiego, wyznaczoną mu przez Jehowę: „panowanie nad ziemią, jak to było obiecanie naszemu ojcowi Abrahamowi”. Idea żydowska jest opanowanie świata; idea ta łączy żydów wszystkich krajów i wszystkich stanów — bankiera, rewolucjonistę, chasyda ubogiego — w jedną całość duchową i polityczną; do jej urzeczywistnienia dąży w nieubłaganą, wyrost demoniczna logika i wytrwałość wola żydowska, na przestrzeni długich wieków, z pokolenia na pokolenie, modyfikując tylko szczegóły postępowania, odpowiednio do wymagań czasu i warunków otoczenia. W każdym jednak razie, ogólna metoda pozostała ta sama: najprzód odbywa się podbój ekonomiczny danego kraju, przez gromadzenie złota w bankach żydowskich i opanowanie życia gospodarczego (przemysł i handel) a potem dopiero następuje zagarnięcie władzy politycznej w ręce żydowskie. Międzynarodowy kapitał dąży już teraz wyraźnie do rządzenia światem; w prospekcie wydanym na krótko przed wojną, z powodu założenia w Paryżu Międzynarodowego Związku Banków czytamy: „dla wielkiej finansjery (oczywiście żydowskiej) wybiła godzina otwartego dyktowania światu swych praw, jak to dotychczas czyniła ukrycie... Wielka finansjera jest powołana do obicia dziedzictwa cesarstw i królestw z władzą, roznośćerałca się nie na jeden kraj, ale na całą ziemię”. Niekiedy przejście od przewagi finansowo-gospodarczej do władzy politycznej bywa gwałtowne, rewolucyjne, jak było w Rosji (rewolucja żydowsko-bolszewicka); najczęściej jednak, jak to ma miejsce w innych krajach starego i nowego świata, odbywa się powoli, stopniowo, drogą penetracji żywiołu żydowskiego do parlamentów i rządów: po

Nasza flota morską powiększa się!

Warszawa, 31. 1. (Tel. wł.) „Żegluga Polska” ma nabyć w krótkim czasie jeden okręt o pojemności 1.000 ton do przewożenia ładunków drobnych.

Tow. „Robur” nabydzie w najbliższym czasie 4 statki po 4 tys. ton każdy dla ładunków węglowych.

Nabycie ich oraz wykonanie w porcie gdańskim nowoczesnych urządzeń ładunkowych stanowią warunek udzielenia przez rząd Tow. „Robur” połowy mola południowego w porcie gdyńskim.

Rozeszła się wieść, że i rząd polski nabydzie 4 statki po 3 tys. każdy, typu pasażersko-towarowego.

Bliskim wykonania jest projekt Banku Gospodarstwa Krajowego, który nabydzie 4 statki, dla połączenia Gdyni z Morzem Śródziemnym

Pasażerska linja komunikacyjna na polskim Bałtyku, składająca się z 2 okrętów, budujących się w stoczni gdańskiej, ma być otwarta dn. 1 maja br.

Posel komunistyczny awanturuje się na ulicach Warszawy.

Warszawa, 31. 1. (Tel. wł.) Posel Sochacki zwołał wczoraj wiec na placu Kazimierza Wielkiego, celem protestu wobec ostatnich aresztowań postów białoruskich. Policja uwiadomiona o wiecu obstarowała plac i okoliczne ulice.

Rozproszeni manifestanci zgromadzili się na placu Broni. Na zaimprovizowanej trybunie zjawił się poseł Sochacki. Zanim zaczął przemawiać, zjawił się konny oddział po-

licji, przed którym tłum uciekł na ulicę Gesia.

Nie obyło się bez użycia broni. Rozwścieczona ciżba rzuciła się na jakiegoś osobnika, który miał być rzekomo agentem policji. Przewodnik policji usiłował uwolnić owego osobnika z opresji i użył do tego broni palnej.

Aresztowano ogółem 30 komunistów.

Wielki program inwestycyjny rządu.

Warszawa 31. 1. (tel. wł.) Rząd upoważnił wiceprezesa Banku Polskiego p. Miynarskiego do opracowania wielkiego programu inwestycyjnego, któryby zawierał sposób użytkowania spodziewanej pożyczki zagranicznej wyłącznie na cele gospodarcze, bez jakichkolwiek korzyści dla skarbu.

Projekt ten będzie miał na uwadze podniesienie miast budową rzeźni miejskich, piekarni,

hal itp. urządzeń, któreby przyczyniały się do potanienia artykułów pierwszej potrzeby.

Program uwzględni także m. in. potrzeby samorządów powiatowych, żegluga morskiej i rzecznej. Nacisk będzie położony również na przyspieszeniu budowy portu w Gdyni. Projekt ten będzie przesłany do orzeczenia komisji Kemmerera.

Rząd polski przystępuje do budowy 11 wielkich elewatorów zbożowych.

Warszawa, 31. 1. (Tel. wł.) Na jednym z najbliższych posiedzeń komitetu ekonomicznego ministrów omawiany będzie projekt budowy nowych elewatorów zbożowych w Polsce. Projekt przewiduje budowę 11 ele-

watorów, z tych 8 wielkich. Wielkie elewatory powstaną w Gdyni, Toruniu, Poznaniu i w województwie śląskim.

wielkiej wojnie proces takiej penetracji nabrał dużego rozpędu we wszystkich krajach.

Z zamiarem opanowania świata nie kryją się teraz sami żydzi; są oni świadomi swych dotychczasowych zdobyczy i planują dalsze; zarozumiałość ich i pewność siebie są wielkie. Wystarczy kilka cytata. Jeszcze przed wojną, działacz żydowski, Moritz Cohn pisał: „Nie mamy potrzeby ukrywać, że posiadamy już władzę, nam przybieciana (?) Bez nas żaden potentat świata nie może przedsięwziąć, bo panujemy nad rynkiem pieniężnym. Żaden wyraz, którego sobie nie życzymy, nie dostanie się do publiczności, bo panujemy nad prasą. Żadna myśl nam nie miała, nie dojdzie do kłosa wykształconych, bo panujemy nad książkami... Duch żydowski podbił świat”. To samo wypowiedział na zjeździe żydowskim w Lwowie w roku 1912, jeden z rab'nów: „złoto, przed którym zgi-

na się ludzkość, jest niemal całkowicie w naszym ręku. a złoto jest przysześcią Izraela. Wszędzie niedługo sa nasze; żydzi rozporządza olbrzymimi kapitałami, a wszystkie państwa są zadłużone. Pozostaje jeszcze zawiadnąć ziemią; robotniczy chrześcijańscy dostarczą żydom olbrzymich dochodów; już teraz staliśmy się potężniejsi od przeciwników. Głównym wrogiem żydów jest kościół katolicki, dlatego na tem drzewie zaszczepiliśmy ducha wolności i niesubordynacji, obalimy kościół i zawiadniemy szkoła; żydzi wezmą wszystko w swoje ręce, zwłaszcza siłę i posady”. I nie są to czcze przechwałki, ani chorobliwe majaczenia; przeciwnie życie stwierdza na każdym kroku ich realność i daje dowody, że istnieje plan z góry obmyślony, a wykonywany z niezmiennym uporem i okrutną konsekwencją. W odrębności swej i swoistości żydzi widzą swą potęgę; na kongresie ży-

dowskim w Bazylei w r. 1898, główny mówca, prof. dr. Mandelstam, oświadczył: „Żydzi z całą energią odrzucają zlanie się z innymi narodowościami i trzymają się swej nadziei historycznej” — a nadzieja ta jest panowanie nad światem.

To pragnienie żydów zapanowania nad światem wypływa z religijnego źródła, z wiary w prorocтва (jak np. „pożreś wszystkie narody, które Pan, twój Bóg, odda w twoje ręce” i in.) Z pragnieniem władzy łączy się jeszcze religijna nienawiść wszyściego, co nieżydowskie, a jak mówił żyd Spinoza, n'ema mocniejszej i upartszej nienawiści nad tę która uważa się za pobożną. W tych religijnych (duchowych) czynnikach należy szukać źródła siły akcji żydowskiej, nie zrażał się żadnymi przeszkodami i zawsze niewie ostatecznego zwycięstwa. Szczególnego też znaczenia nabierają słowa rzucione chrześcijanom przez żydowskiego pisarza (Cheske Zwiklötzel): „Żydostwo można pokonać tylko duchem.” Bądźcie mocni w nieżydostwie, mocniejsi, niż my w żydostwie, a będziecie zwycięzcami!”

Kronika telegraficzna.

Warszawa, 31. 1. AW. P. Wojewódzki wystosował w dniu wczorajszym do marszałka sejmu list, w którym protestuje przeciwko składowi sądu marszałkowskiego, przedewszystkiem przeciwko pp. Daszyńskiemu i Poniatowskiemu, uważając, iż posłowie ci, jako pilsudczy, nie będą mogli ocenić obiektywnie całej sprawy.

Warszawa, 31. 1. AW. Dnia 29 bm. w godzinach popołudniowych zebrał się sąd marszałkowski w składzie: superarbitr Daszyński, arbitry posłowie Chaciński i Poniatowski, dla rozpatrzenia dokumentów oddanych do dyspozycji sądu przez marszałka Rataja. Sąd przesłuchiwać będzie również świadków, między którymi znajdują się będzie p. Thugult b. prezes Wyzwolenia z okresu, w którym w stronnictwie tem znajdował się Wojewódzki.

Warszawa, 31. 1. AW. Dzisiejszy „Głos Prawdy” publikuje list b. premiera Grabskiego, w którym ten zaprzecza kategorię pogłosce, podanej przez „Głos Prawdy”, jakoby miał objąć kierownictwo działem gospodarczym nowo powstałego w Warszawie pisma codziennego, wydawanego przez przemysł śląski.

Warszawa, 31. 1. tel. wł. Sąd apelacyjny wydał wyrok w sprawie krwawych zajęć kaliskich. Henryk Solnik skazany został na 2 lata ciężkiego więzienia, zaś Adam Mroziński na półtora roku. Dowiedziawszy się telefonem o wyroku, zasądzeni zbiegli. Solnika aresztowano w Gdańsku w chwili, gdy siał na okręt Mrozińskiego dotąd nie przytrzymało.

Warszawa, 31. 1. tel. wł. Dziś odbędzie się posiedzenie członków polskiej delegacji na międzynarodowy kongres gospodarczy w Genewie. Przewodniczyć będzie były minister p. Gliwic, sekretarzem delegacji mianowano p. Lebkowskiego, radcą Min. Spr. Zagr.

Warszawa, 31. 1. (tel. wł.). W pierwszym dywizjonie taborowym, stacjonującym na Pradze wykryto nadużycia przy dostawach paszy dla koni. W związku z tem aresztowano porucznika Gacwicza i porucznika Ossowskiego, Aleks.

Usiłowane włamanie do lokalu „Dziennika Ustaw”.

Warszawa, 31. 1. (tel. wł.) Onegdaj dwóch złoczyńców usiłowało włamać się do lokalu „Dziennika Ustaw”, gdzie są ważne papiery i dokumenty. Przechodnie udaremnił ich zamach, wzywając policję. Złodzieje zbiegli.

Skandal ze „Skarbofermem”.

Warszawa, 31. 1. (tel. wł.) „Skarboferm” nie chce płacić podatku na wzmożenie ruchu budowlanego, stosownie do ustawy o Śląskim funduszu gospodarczym. „Skarboferm” zastania się tym, że jest instytucją państwową, tymczasem jest on tylko spółdzielnią dzierżawną.

Dwa samobójstwa z powodu braku pracy.

Warszawa, 31. 1. (Tel. wł.) Wczoraj popełniono tu dwa samobójstwa z powodu braku pracy. W kawiarni „Lublinianka” przy ulicy Marszałkowskiej otruił się jakiś mężczyzna w sile wieku, zaś w mieszkaniu przy ul. Nowolipie powiesił się szewc, niej. Albrecht.

25-lecie rządów Alfonsa XIII.

Madryt, 29. 1. (PAT.) 17 maja r. przypada 25-lecie koronacji króla Alfonsa XIII. Dziennik „El Debate” dowiadyuje się, iż rząd zamierza w związku z tem urządzać szereg uroczystości i zabaw publicznych w możliwie szerokim zakresie.

Komuniści zamordowali brata prezydenta Litwy.

Paryż, 30. 1. (PAT.) „Matin” donosi z Kowna, że brat prezydenta republiki Smetony został zamordowany wraz z całą swoją rodziną we własnej posiadłości. Mordercy po dokonaniu zbrodni podpalili dwór Smetony. Jak przypuszczają, zbrodni dokonali komuniści.

Gessler wystąpił z partii demokratycznej.

Berlin, 29. 1. (PAT.) Minister Reichswehry Gessler wystąpił z partii demokratycznej. „Demokratischer Zeitungsdienst” ogłasza pismo Gesslera, wystosowane w tej sprawie do przewodniczącego partii demokratycznej Kocha.

Francja, a nowy rząd w Niemczech.

Paryż, 29. 1. (Pat.) Dzienniki stwierdzają jednogłośnie, że skład nowego gabinetu, niemieckiego świadczy, iż gabinet ten będzie najbardziej reakcyjnym ze wszystkich gabinetów od chwili zakończenia wojny. Prasa oczekuje pierwszych aktów urzędowych nowego gabinetu, spośród których znajdować się będzie odpowiedź Berlina na demarches sojuszników w sprawie rozbrojenia Rzeszy.

Z walk religijnych w Meksyku

Nowy Jork, 30. 1. PAT. Pisma donoszą z Meksyku, iż rząd wysłał 10 agentów do Guadelupy z rozkazem pojmania arcybiskupa Oroco, który ukrywa się tam podobno przed władzami rządowymi i rzekomo kieruje akcją powstańczą.

O zdrowie i siłę w narodzie.

Ukazało się w dn. 28 bm. rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie utworzenia państwowego wychowania fizycznego, oraz wojewódzkich, powiatowych i miejskich komitetów wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego. Zarządzenia te obejmują 17 punktów.

Zwycięstwo Chin w sporze z Anglią.

Londyn zrzeka się koncesji i zarządu cłami chińskimi.

Londyn, 29. 1. PAT. Reuter podaje z Szanghaju, że według doniesień japońskich z Pekinu, poseł angielski zawiadomił marszałka Czang-Tso-Lina i rząd chiński, iż Anglia zdecydowała jest zastąpić wobec Chin nową politykę ustępując im wszystkie koncesje i uznając autonomję Chin w sprawie opłat celnych. Poseł zażądał od Chin natychmiastowego objęcia angielskich koncesyj, lecz nie wspomniał nic o zniesieniu eksterytorjalności.

Odwrót armji kantońskiej.

Londyn, 29. 1. PAT. Specjalny korespondent „Daily Express” w Chinach donosi, że wojska rządu kantońskiego nie tylko nie kontynuują swego pochodu na Szanghaj, lecz nawet zaczynają opróżniać prowincję Czo-Kiang. Gdyby wiadomość ta sprawdziła się, oznaczałoby to zupełną zmianę w polityce rządu kantońskiego. „Daily Mail” donosi z Szanghaju, że rokowania między pełnomocnikiem angielskim O'Malley'em a kantońskim ministrem spraw zagranicznych Czenem są prowadzone w dalszym ciągu. Czen nosi się z zamiarem zerwania stosunków z rządem sowieckim.

Rokowania niemiecko-czeskie.

Berlin, 30. 1. (Pat.) Według urzędowych doniesień w tutejszym urzędzie spraw zagranicznych podjęte zostały między przedstawicielami Niemiec a Czechosłowacji rokowania w sprawie zawarcia umowy, dotyczącej uregulowania stosunków na pograniczu huleczyńskim. Rząd niemiecki reprezentuje poseł dr. Eckardt, rząd czechosłowacki — były minister dr. Roubik.

Wvrok na komunistów czeskich.

Praga, 30. 1. (Pat.) Po siedmiodniowej rozprawie praski sąd karny wydał wczoraj wyrok w sprawie posłów komunistycznych, którzy w czerwcu ub. r. oponując przeciwko omawianym wówczas projektom, dotyczącym cel rolniczych i uposażenia duchowieństwa, dokonali szeregu gwałtów. Oskarżeni Kreibich (komunista) i Knojzlik (czeski narodowy socjalista) zostali uniewinnieni. Natomiast komuniści Harus i Jilek skazani zostali na 4 miesiące więzienia, a Safranko na 3 miesiące.

Panama żąda rewizji traktatu z Waszyngtonem.

Londyn, 30. 1. (Pat.) „Times” dowiaduje się z Colon, że panamskie zgromadzenie narodowe odesłało prezydentowi projekt traktatu pomiędzy Panamą a Stanami Zjednoczonymi, domagając się przeprowadzenia nowych rokowań w tej sprawie.

PROGRAM RADJOFONICZNY.

Warszawa, 19 kw. dług. fali 980 m.

Poniedziałek, 31 stycznia.

15,00—15,25. Komunikaty: gospodarczy, meteorologiczny.

15,30—17,30. Stacja nieczynna.

17,30—17,55. Odczyt p. t. „Szkolnictwo według konstytucji marcowej”.

18,00—18,40. Transmisja muzyki tanecznej z „Wielkiej Ziemiańskiej”.

18,40—19,00. Rozmaitości.

19,00—19,25. XXXVta lekcja elementarnego języka francuskiego. Lektor: prof. Lucien Roquigny.

19,30—20,10. Komunikat rolniczy.

19,45—20,10. Odczyt p. t. „Szyferek sztuki włoskiej. — szkoła hiszpańska”.

20,10—20,30. Przerwa. Ewentualnie komunikaty.

20,30—22,00. Koncert. Na zakończenie sygnał czasu. Komunikaty.

Koncert wieczorny: muzyka operowa.

Wtorek, 1 lutego.

15,00—15,25. Komunikaty: gospodarczy, meteorologiczny.

15,30—16,45. Stacja nieczynna.

16,45—17,10. Odczyt p. t. „Anglia a Polska”.

18,40—19,00. Rozmaitości.

19,00—19,25. Odczyt p. t. „Zmierch Złotej Romy Cezarów”.

19,30—19,45. Komunikat rolniczy.

19,45—20,10. Odczyt p. t. „Memfis”, wygł. Ferdynand Goettel.

20,10—20,30. Przerwa. Ewentualnie komunikaty.

20,30—22,00. Koncert wieczorny. Wykonawcy: Kwartet Ozimieńskiego.

Zniesienie reglamentacji węgla.

Jak się w ostatniej chwili dowiadujemy, Min. Przemysłu i Handlu postanowiło znieść reglamentację węgla z dniem 1-go lutego. Blizsze szczegóły ukażą się w numerze jutrzejszym.

Bank Polski wlaścił dnia 31. 1. br. za:

dolary amerykańskie	8,89—8,90
funtów szterlingów	43,22
franki szwajcarskie	171,51
franki francuskie	35,08
marki niemieckie	211,23
guldeny gdańskie	171,50
szylingi austriackie	125,70
liry włoskie	38,22

— Wartość złota. Minister skarbu ustalił wartość 1 grama czystego złota w dniu 31 stycznia 1927 na 5 zł. 96,17 gr.

Cedula Urzędów Giełdy Plenężnej w Poznaniu.

POZNAŃ dnia 29 stycznia 1927 roku.

PAPIERY PROCENTOWE

4 proc. Pozn. oblig. prowincyj. ze stemplem skarbu niem. 80,00—82,50

8% dolarowe listy Pozn. ziem. Kred. 7,40

6% list. zboż. Pozn. ziem. Kred. 20,—

5% Pożyczka konwersyjna 0,48

AKCJE BANKOWE

Bank Przemysłowców I—II em. 0,95

Bank Związku Sp. Zarob. 8,00—8,30

Bank Ziemian I—V em. 2,15

AKCJE PRZEMYSŁOWE

Brzeski — Auto I—III em. 3,—

Cegielski H. L. em. 20,00

Hartwig Kantorowicz I—II em. 3,75

Hurtownia Skór I—IV em. 28,—

Dr. Roman May I—V em. 57,—

Papiernia Bydgoszcz I—IV em. 0,75

Poznańska Spółka Drzewna I—VII em. 0,55

Wisła, Bydgoszcz I—III em. 5,—

Zjedn. Brow. Grodzkie I—IV em. 1,20

TENDENCJA utrzymana

NOTOWANIE GIEŁDY PŁODÓW ROLNICZYCH w POZNANIU.

POZNAŃ, dnia 29 I. 1927 r.

Warunek: Handel hurt. fr. st. zał. ładunk. wag. dost. zaraz za 100 kg. w złotych,

Zyto . . . . . 39 40—40 40

Pszenica . . . . . 48 50—51 50

Jęczmień . . . . . 29 50—32 50

Jęczmień browarowy . . . . . 34 00—37 00

Owies . . . . . 29 25—30 25

Groch victoria . . . . . 76 00—88 00

Groch polny . . . . . 51 00—56 00

Seradela . . . . . 22 50—24 50

Mąka żytnia 65% z work. stan . . . . . —59 25

Mąka żytnia 70% z work. stan . . . . . —57 75

Miaka pszenna 65 proc. . . . . 71 50—74 50

Ziemniaki k. . . . . — 6 80

Peluszka . . . . . 32 00—34 00

Otręby żytnie . . . . . 26 75—27 75

Otręby pszenne . . . . . —27 00

Wyka latowa . . . . . 35 00—37 00

Gorzycza . . . . . 63 00—83 00

Słoma ż. l. . . . . —

Siano luzne . . . . . —

TENDENCJA spokojna.

KALENDARZYK TEATRALNY.

Dziś **Dzikus** (ceny znizone).

Wtorek, 1. 2. **Uciekla mi przepióreczka**...

Sroda 2. 2. g. 4 pp. **Lalka** (ceny znizone).

Sroda 2. 2. g. 8 w. **Pociąg — widmo**

Czwartek 3. 2. **Gr. Gri** (ceny znizone).

Czy mocarstwa bronić będą Szanghaju?

Dzienniki londyńskie donoszą z Pekinu, że poseł angielski zwrócił się podobno do posłów francuskiego, włoskiego, japońskiego i Stanów Zjednoczonych z memorandum, w którym biorąc pod uwagę możliwość wystąpienia, skierowanych przeciwko cudzoziemcom w Szanghaju, proponuje wypracowanie wspólnego planu obrony. Wymienieni posłowie zwrócili się do swych rządów z prośbą o instrukcje.

„Daily Express” donosi z Szanghaju, że przybywa tam każdym pościągami, przychodzącym z wewnątrz-

nych prowincji państwa, wielka liczba uciekinierów, rekrutujących się z pośród cudzoziemców.

Depesza z Shameon, europejskiej dzielnicy Kantonu, donosi, że do Hong-Kongu przybywają Amerykanie, zamieszkali w głębi prowincji Kwang-Tung.

Wojska hinduskie w Szanghaju.

Szanghaj, 30. 1. (Pat.) Przybył tu drugi oddział indyjskich wojsk pondżabskich w liczbie 250 ludzi i udał się bez przeszkody na pole wyścigowe.

Stany Zjednoczone bronić będą mienia i życia obywateli.

Waszyngton. Sekretarz stanu złożył 27 bm. deklarację w sprawie polityki względem Chin zaznaczając m. i. co następuje: Rząd amerykański gotów był i jest obecnie zrzec się **uprawnien kapitulacyjnych oraz kontroli celnej**. Ponieważ jednak uprawnienia te opierały się na istniejących traktatach, ratyfikowanych przez Senat, rzad nie może unieważniać ich, lecz musi zastąpić je nowymi umowami. Trudność leży jednak w tem, iż nie wiadomo z kim obecnie pertraktować i kto reprezentuje Chiny. Rząd amerykański od roku 1912 zachował ścisła neutralność w stosunku do walczących ze sobą obozów oraz okazywał niezmienną życzliwość narodowi chińskiemu, pragnąc utrzymania pokojowych stosunków wewnętrznych w Chinach i ich niezawisłości, ufny, że naród chiński zapewni ochronę życia i mienia, w czasie konfliktów Amerykanom, nie ponoszącym odpowiedzialności za te konflikty. W razie gdyby władze chińskie nie zdołały zapewnić tej ochrony, wówczas oczywiście podstawowym obowiązkiem Stanów Zjednoczonych jest bronić życia i mienia swoich obywateli. Przewidując taką potrzebę, amerykańskie siły morskie znajdują się na wodach chińskich. Tutejszy rząd chce traktować Chiny w duchu najliberalniejszej. Nie posiada on żadnych koncesji w Chinach i niema za-

miarów imperialistycznych względem Chin, pragnie jednak, aby Amerykanie na równi z obywatelami innych mocarstw korzystali z prawa zamieszkiwania w Chinach i pracowali tamże bez żadnych przywilejów, monopoli lub specjalnych sfer wpływów.

Nowy Jork. Jest rzeczą oczywistą, że opinia publiczna odnosi się z sympatją do zamiarów rządu, idących w kierunku dokonania zmian w traktacie, dotyczącym stosunków Stanów Zjednoczonych z Chinami. Wzmiankowane zmiany polegać mają na zrzeczeniu się praw eksterytorjalności w możliwie najkrótszym czasie i przywrócenie całkowitej autonomii Chin.

„Herald Tribune” oświadcza, iż może się zdarzyć, że Stany Zjednoczone zmuszone będą do wykonania swego obowiązku państwowego i do zapewnienia ochrony życia i mienia obywatelom amerykańskim w Chinach. Jednakże spełnienie tego obowiązku nie może wpłynąć na zmianę celów Stanów Zjednoczonych w ich polityce chińskiej, które są eddawna ustalone, a które wyrażają się w dążeniu do uniezależnienia Chin w możliwie największym stopniu od zagranicy i do uczynienia z nich państwa wolnego, rządzącego się samodzielnie, zjednoczonego i unarodowionego.

Podłość!

Z góry wiedzieliśmy, że pisma endeckie, które za „Gazeta Bydgoska“ powtórzyły wszystkie kłamstwa i oszczerstwa rzucone na pismo nasze, nie umieszczają żadnych sprostowań, chcąc swych czytelników naumwić nie pozostawić w błędzie.

Przecież to była woda na ich miłą. Ze szczególną skwapliwością i radością powtórzyły wszystkie oszczerstwa toruńskie „Słowo Pomorskie“ i „Kurier Poznański“, lecz kłamstw tych ani słówkiem nie prostują.

I takie pisma śmia jeszcze pisać o „godności prasy“!

Szczególna nienawiść pała ku nam „Słowo Pomorskie“ którego redaktorem naczelnym jest „Pomorzanin“ z Kołomyj, poseł endecki Sacha. Plugawo to piśmiśło pisze, że myśmy „rozwrzaskiwali się o nieprawościach w Polsce, a teraz sami stajemy pod zarzutem przestępstw moralnych“.

„Słowo Kołomyjskie“ głosiło przecież już dawno, że „wzuci jesteśmy z poczucia honoru“, że znajdujemy się na żołdzie niemieckim“ itd. itd.

Cóż wymagać od ludzi, którzy rzucili do bandyżmu jak komar do ciała?

„Słowo Pomorskie“ nie przestało twierdzić, że „Dziennik Bydgoski“ znalazł się na indeksie uprawiających bardzo „skomplikowane“ interesy.

Tyle razy już pisaliśmy, że „Dziennik Bydgoski“ nie potrzebuje ani protekcyj ani obcych kapitałów, bo stał własną siłą i przez nikogo przekonanie się nie pozwoli, jakkolwiek endecy szczerze tego by pragnęli.

Powtarzamy, że „Słowo Pomorskie“ a w szczególności jej naczelnik redaktor p. Stefan Sacha, który z rozmysłem takie o nas głosi fałszywe jest podjęciem kłamstwa!

Jeżeli „Pomorzanin“ z Kołomyj (w rzeczywistości „Słowo Pomorskie“) nie ma ani jednego Pomorzanina sadzą, że rozsiewaniem kłamstw i oszczerstw podkopia byt i wpływ „Dziennika Bydgoskiego“, to się arubowmyla. Społeczeństwo ziem zachodnich już dawno wdało na was wrota!

Z pewnością niebawem czytać będziemy w piśmiśłach endeckich, że redaktorzy „Dziennika Bydgoskiego“ są mordercami dzieci i podpalaczami. (Może tych folwarków i cegielni ukraińskich, których rzekomo byliście właścicielami! — przyp. zecera).

Czekamy na dalsze „rewelacje“ w „obronie prasy“!

Nowe kłamstwa popisała „Gazeta Bydgoska“ o wiecu odbytem w piątek pod hasłem „Bank Dyskontowy a prasa miejscowa“. Nie podoba jej się, że wiecownicy zajęli odpowiednie stanowisko wobec jej kłamstw i oszczerstw i dlatego nazwała ich „anarchistami i komunistami“.

Oczywiście! Endekom wszystko wolno! Wolno im każdego przeciwnika politycznego nazywać „maso-nem, żydem i zdrajcą Ojczyzny“, wolno im zohydzać rząd (red. „Słowa Pomorskiego“ skazan za to zostać na więzieniu!), wolno im apoteozować mordercę Niewiadomskiego — lecz innym według „Gaz. Bydg.“ nawet wiecu zwołać nie wolno. Obłudniczu!

Wszyscy, którzy byli na owym wiecu, mogą potwierdzić, że przebieg jego podaliśmy w należytym świetle, że ani niczego nie dodaliśmy, ani też niczego nie ujęliśmy!

„Objawy zgnilizny i anarchii“, o jakich pisze bydgoskie piśmiśko endeckie są wiec u tych, którzy bronią morderców (Niewiadomski!) a nie u tych, którzy piętnują złodziejską i oszusta, dokonywane na szkodę państwa i społeczeństwa.

„Słowo Pomorskie“ (czytaj „Kołomyjskie“) umieściło o wiecu bydgoskim śmieszny artykuł pod tytułem „Bezprzykładny przykład demago-

gii. (Ho, ho!) Masówka „Dziennika Bydgoskiego“ ma ratować sytuację“.

Znany kłamca toruński pisze nawet, że „rezolucji nie uchwalono a wiec robił wrażenie rozbitego zebra-nia“.

Doprawdy, dziwić się należy, że „Słowo Pom.“ nie napisało: „Wiecownicy wyrazili uznanie „Gazecie Bydgoskiej“. Jedno kłamstwo mniej lub więcej to przecież drobnostka!

Złość wasza, panowie endecy, na nic się nie zda. Społeczeństwo ziem zachodnich umie odróżnić plew od ziarna!

F.

Z dnia.

Inspekcje ministra Składkowskiego.

MOTTO:

Dalej dzieci, strzeżcie głowy!
Pędzi, lecą wóz parowy.
Ogniem błyska, iskryiska,
Dymu smuga ziele długa.
Para bucha fu! fu! fu!
Już przyjechał, już jest tu!

Koleję, autem, aeroplanem

Spada jak z nieba jasnego grom —

Lęk się unosi nad polskim lanem,
Niepewny jutra co drugi dom.

Dziś Zakopane, jutro już Kalisz,

Pojutrze Wilno wizytę ma.

Biedny starosto! Kitę zawalisz,

Gdy cię dopadnie wizyta ta.

Głupi na niebo patrzy strwożony,

Mądry się broni ze wszystkich sił.

Po całej Polsce brzmiały telefony:

Czuwaj kolego! u mnie już był!

Chociaż nie było dotąd w zwyczaju,

Aby minister tak jeździł wciąż,

Gdy już nastanie porządek w kraju

Każy zawoła: to chiry mał!

HENRYK ZBIERZCHOWSKI.

Gdańsk uznaje tajemnicę zawodową redaktorów.

Gdańsk, 31. 1. (Pat.) Senat Wolnego Miasta Gdańska wydał rozporządzenie, na mocy którego redaktorowie pism periodycznych zwolnieni zostają od przymusu świadczenia w procesach prasowych.

*

Ustawodawstwo niemieckie uznawało dotąd tajemnicę spowiedzi kapłanów katolickich, tajemnicę zawodową lekarzy i adwokatów. Natomiast w procesach prasowych sąd nie chciał uznać zawodowej tajemnicy redaktorów i za odmowę wydania informatorów skazywał redaktorów na karę jak zwykłych przestępców. Tak było niemal we wszystkich państwach. Tak jest jeszcze w Polsce. Gdańsk natomiast zapoczątkował poprawę. (b).

Orłowo a akcja przeciw „Dziennikowi Bydgoskiemu“.

Mamy dowody, że sprzedaż Orłowa (nad Bałtykiem), własności „Wisły“, a dawniej Banku Dyskontowego siostrze Leona Fiegla jest transakcją oszukańczą. Dokonał tej transakcji Wł. Poczekaj z polecenia Fiegla. Chodzi o to, że „Wisła“ wyzbywa się za psie pieniądze cennych obiektów na rzecz rodziny Fiegla a gdy się wszystkich wzbędzie, ulegnie likwidacji podobnie jak Bank Dyskontowy.

W tej sprawie otwiera się wdzięczne pole działania dla prokuratorii, której uważam polecam kontrakt sprzedaży Orłowa.

*

Okazuje się, że mieliśmy rację twierdząc, iż bomba „Gazet Bydg.“ miała na celu zakrycie oszukańczych manipulacji i odwrócenie od niej uwagi naszego pisma.

Wszystkie pisma endeckie znowu twierdzą, że wiec piątkowy był naszym dziełem. Jest to kłamstwo po-

dobne do innych. P. aptekarz Rybicki zwołał go bez naszego współdziałania.

Ostrzegamy pisma endeckie przed podawaniem oszczerstw endeckich i wzywamy je do sprostowania kłamliwych twierdzeń. Gadziny endeckie bowiem ich same nie odwołały i dopiero są one do tego zmusiły. Skrupuły moralne dla nich nie istnieją. Zmusimy je jednak do odszczekania.

Twierdzenie gazet endeckich, że p. Fiegel oddał do sądu sprawę rzekomego szantażu (wymuszania), jest tyle warte, co zarzut sam. Wniosek Fiegla nie ma żadnej realnej podstawy. Nam jednak zależy na tym, aby prokuratura corwchlej się nim zajęła i gruntownie zbadała podjętą sprawę zarzutów, a my postaramy się o ukaranie oszczerców. Żadnego endeckiego piśmiśła nie oszczędzimy, bo wszystkie są po jednych pieniądzach.

Przegląd religijny i społeczny.

Dancing a moralność. — „Socializm, to statystyka“.

„Revue apologetique“ w n-rze ze stycznia br. przypomina zasady moralności katolickiej w sprawie tańców. Taniec, jako pewien kompleks ruchów fizycznych, jest z natury swej moralnie obojętny, tzn. sam z siebie ani zły ani dobry. Stał się dopiero moralnie złym lub dobrym przez cel czwli i intencje oraz przez towarzyszące mu okoliczności. Powszechne doświadczenie stwierdza, że taniec stał się przyczyną myśli i czynów sprzecznych z czystością, nakazaną przez Jezusa Chrystusa w słowach „Kto by spojrział na niewiastę nożadliwie, już ja zczudził w sercu swoim“ (Mat. 5. 28.) Przyczyną jednak, czwli okazją do grzechu może być bliższa lub dalsza, na jedną osobę może też sama przyczyna działać słabiej, na drugiego silniej. Pod arzechem ciężkim należy unikać takiego tańca, względnie tańca w takich okolicznościach, który bywa dla każdej, przeciętnej osoby okazją bliska do grzechu ciężkiego. To pierwsza zasada katolicka. A druga, że każda osoba, która ze względu na szczególną swoją słabość wpada w grzech ciężki w ciągu tańca, nie będącego dla innych przyczyną poważnych pokus, winna jest danego tańca unikać, podobnie jak osoba łatwo się zaziębająca, winna unikać zabójczej dla siebie atmosfery chłodnej. Jeżeli zasady te zastosujemy do praktycznych wypadków, to możemy zaraz osądzić, że im większe podrażnienie zmysłów w czasie tańca — przez ubiór czy sposób tańczenia — tem taniec jest niemoralniejszym. Gdzie zaś taniec jest tylko godziwa i wesoła rozrywka, gdzie dusza zajęta dobrymi myślami, tam może być mowa o zasłudze a nie o grzechu. Trzeba jednak podkreślić, że szczególnie dancingi, (albo judancingi) takie, jakie się odbywają obecnie w restauracjach, są grobem dla moralności chrześcijańskiej. Po pierwsze dlatego, że udział w dancingu biera osoba z ulicy, bez żadnej selekcji towarzyskiej, często bez osobistej znajomości, a więc o zgorzeniu w sensie moralnym jest daleko łatwiej, niż w towarzystwach zamkniętych.

Powtóre, że sprzedawany w restauracjach alkohol zdaje się do cnoty tańczących nie zapala. Złe skutki dancingu zaczyna rozumieć Ameryka, a więc kraj, gdzie zrodziła się pełna dzięki namietności muzyka „jazz bandu“ i publicznych tańców. Dlatego zaczyna się tam ruch antydancinowy. U nas wystarczyłoby kilka mądrych przepisów policyj-

nych, aby zaraz dancingowa wypłynęła z polskiej ziemi.

W swoich płomiennych mowach o wprowadzenie zasad socjalizmu w życie społeczne — bo tem jest bolszewizm — wyrażał się często Lenin, że „socializm to statystyka“. „socializm to inwentaryzacja dóbr społecznych“. Jakże przedstawia się owa „statystyka“ w świecie, gdzie panuje dzisiaj wszechwładnie socjalizm? Jeden weźmy tylko przykład, statystyka dzieci.

Już w roku 1923 p. Krupska, wdowa po Leninie pisała, że „w republice sowieckiej znajduje się siedem milionów dzieci porzuconych, z których tylko 80 000 przeżywa w państwowych zakładach“. („Prawda“ nr. 51 z r. 1923.) O niedzy owych 7 920 000 opuszczonych dzieci pisali już w prasie zachodnioeuropejskiej różni podróżnicy, którzy nacznie stwierdzili, w jak wielkim upadku pogrobnym jest obecna młodzież rosyjska, bez Boga, bez wychowania, bez rodziny i bez dachu nad głową. Dr. Haermann, kryminolog niemiecki pisze, że w roku 1922 popełnionych zostało w Rosji bez Ukrainy 36 000 ciężkich zbrodni przez nieletnich, w tem 20% przez dzieci do lat 12! W tym samym czasie na Ukrainie popełnili dzieci 29 317 zbrodni, karanych więzieniem od roku wzwyż.

Świeżo zamieszcza „Prawda“, oficjalny dziennik sowiecki, opis znanego w Rosji schroniska „Ermakowka“. Schronisko to ma 6 pieter. Pierwsze zajmują dzieci, chłopcy i dziewczęta do lat 20 dotknięci syfilisem w ostatnim stadium. Większość z nich, jest bez nosów, bez uszu, z cuchnaciami wrzodami, zdani na własną obsługę bo nikt się nimi zająć nie chce. Na drugim i trzecim pietrze leżą kaleki, szkrofulicy, żebracy, w niedzy ostatniej, bez ubrania lub w galanoch z przekleństwem na ustach schodząc z tego świata. Dyfteria, szkarlatyna, czerwonka, zmiata tych nieszczęśliwych ojców i matek, jak wiatr zeschnięte liście. Na wyższych pietrach to młode prostytutki-matki z naturalnymi dziećmi, ofiary rozvodu. Inny dziennik sowiecki „Istwestia“ donosi, że tu i ówdzie można spotkać dzieci nocujące na kupie nawozu, przutulone do bydłecych odchodów, skąd dobywa się trochę ciepła powodowanego chemicznymi fermentami.

Oto jeden maleńki obrazek ze „socialistycznej statystyki“ w państwie, gdzie idee Marksa zdobyły sobie prawo obywatelskie w rządzie i szkole.

Ks. Dr. Fr. Mirek.

Z WIELKOPOLSKI i POMORZA

Kalendarzyk zebrań Ch. D.

LABISZYN.

Wiec Polskiego Stronnictwa Chrześcijańskiej Demokracji odbędzie się w Łabiszynie w uroczystość Matki Boskiej Gromnicznej w środę dnia 2 lutego br. zaraz po nabożeństwie w lokalu p. Koralewskiego (hotel).

Referat, który niewątpliwie wszystkich zainteresuje, wygłosi mówca zamiejscowy.

SZUBIN.

Zebrań organizacyjno-informacyjne Polskiego Stronnictwa Chrześcijańskiej Demokracji odbędzie się w Szubinie w piątek dnia 4 lutego br. o godz. 7 wieczorem w Domu Pol skim

Członków i sympatyków gorąco prosimy o liczny udział.

Zarząd okręgowy Ch. D.

SZUBIN. Walne zebranie Cechu Budowlanego na powiat szubiński zgajł cechmistrz p. Zakuszeński. Sekretarz odczytał protokół z ostatniego zebrania. Wybrano na miejsce dotychczasowego skarbnika, który został z Cechu Budowlanego wykluczony, jednogłośnie p. Smieszego z Grzecznej-Panny. Sekretarz zdał obszerny sprawozdanie ze zjazdu delegatów Cechu obwodu Izby Rzemieślniczej w Bydgoszczy. Dyskusja nad referatem była bardzo ożywiła.

Inowrocław.

Kradzieże. Dnia 26 bm. przytrzymał niejakiego J. P. z Inowrocławia, podejrzanego o kradzież na dworcu kolejowym. Podejrzanego osobnik słynie na gruncie inowrocławskim jako sprytny włamywacz, to też z krótko przedkrokiem nie wydosłano. Również zgłoszono policji kradzież większej ilości podków konskich, wartości około 50 zł na szkodę p. Władysława Paula. Złodzieje zbiegli.

Walne zebranie Tow. Scenicznego odbyło się dnia 23 bm. Przewodniczył prezes honorowy p. Pluciński, który na wstępie zaznaczył, że towarzystwo otrzymało zaproszenie na występy do Pakości i do Gniewkowa.

Z kolei przystąpiono do sprawozdań zarządu, sekretarza p. Wojtkowiaka, skarbniczki p. Orzechowskiej, bibliotekarki i kostiumerki p. Ogródzkiej. W imieniu komisji rewizyjnej sprawozdania złożyli pp. Chełmiński i Pila-chowski. Ustępującemu zarządowi udzielono pokwitowania, poczem przystąpiono do wyboru nowego zarządu, w skład którego weszli pp. Pluciński, senjor, jako prezes, Kalmann jako wiceprezes, Wojtkowiak jako sekretarz, Chełmiński jako skarbnik. Na ławników wybrano pp. Danielskiego, Muchę i Rogatkę. Bibliotekarką i kostiumerką została p. Chełmińskówna. Do sądu koleżeńkiego wybrano p. Kalmanna, Orzechowską, Danielskiego, Włuzewskiegą i Rogatkę. Wybór poszczególnych członków zarządu przyjęto z zadowaniem.

Zjazd obwodowy Zw. Podoficerów Rez. odbył się ub. niedzieli. Udział brali delegaci obwodu V-go Zw. Podof. Rez., mianowicie z Torunia, Kydgoszczy, Nakła, Żnina, Mogilna, Trzemeszna, Strzelna, Kruszwicy, Piotrkowa Kujawskiego, Wierzchostawic itp. Przewodniczył prezes obwodu p. Eckert z Inowrocławia, który wygłosił referat o przysposobieniu wojskowym, przedstawiając w końcu sprawę marszu dla podoficerów na dystans 50 km. Projekt takiego marszu uchwalono, a termin jego oznaczono na dzień 24 kwietnia br.

Za oszustwo skazała Izba karna przy sądzie powiatowym w ub. wtorek niej. Bolesława Fitasa z Inowrocławia na półtora roku więzienia, z policzeniem aresztu prewencyjnego. Oskarżony dopuścił się sfałszowania weksli na szkodę pp. Stefana Truskowskiego, Jasińskiego, Malinowskiej, Prusowej, Nadolnego, Walczaka, Gronerta, Kondrakiewicz, Iwickiego, Belchrowskiego, Stachorowskiego, Pawłaka, Grześkowiaka i wielu innych. Udowodniono mu sfałszowanie weksli w czterech wypadkach.

Uczniowie szkoły rolniczej urządzają w sobotę, dnia 29 bm. zabawę taneczną, z której czysty zysk przeznaczają na bibliotekę szkoły rolniczej. Zabawa rozpocznie się o godz. 6-ej wieczorem.

Stowarzyszenie Urzędników P. S. i K. uchwalilo na zebraniu zarządu na romaitę cele 125 zł., mianowicie na budowę sokoła 50 zł., na powiększenie biblioteki tymczasowo 50 zł., na gwiazdkę dla pewnej wdowy po urzędniku 25 złotych.

Mogilno.

Nowe pismo. Wychodzić zaczęło pierwsze w naszym mieście pismo codzienne pod nazwą „Gazeta Mogileńska”, które będzie zupełnie bezpartyjne i poświęcone szczególnie sprawom lokalnym.

Ochotnicza Straż Pożarna. W ub. tygodniu odbyło się walne zebranie Ochotn. Straży Pożarnej. Zebranie zgajł naczelnik p. Paprotny. Na przewodniczącego walnego zebrania wybrano p. Nowaka. Do pióra poproszono p. Fr. Janusa, na ławników pp. Pioszyńskiego, Lisieckiego, Jasińskiego i Wojciechowskiego Fr. Po odczytaniu protokołu z ostatniego walnego zebrania i sprawozdaniach rocznej działalności zarządu, przystąpiono do wyborów nowego prezydium. Naczelnikiem wybrano jednogłośnie p. Paprotnego, na podnaczelnika p. Warkowskiego, prezesem p. Kiszkę Andrzeja, sekretarzem p. Janusa Fr., zast. sekret. p. Kraśnego, skarbnikiem p. Białęckiego R., gospodarzem p. Paradowskiego, zast. gospod. p. Leperta; ławnikami pp. Zuchlęgo Fr., Łanieckiego M. i Zwolińskiego Maksymiljana.

Ojciec wyrzuca syna na bruk. Do czego doprowadza zawziętość i bezwzględność, przykładem tego była rozprawa, tocząca się w sądzie pow. w Mogilnie, w dniu 26 stycznia. Właściciel kamienicy p. A. B. wytoczył skargę eksmisyjną i to... przeciw własnemu synowi, gdyż tenże, nie mając zajęcia a zatem zarobku, nie zapłacił ojcu czynszu mieszkaniowego.

Z POMORZA.

LUBIEWO, pow. świecki. (Walne zebranie tow. „Lutnia”). Walne zebranie tow. śpiewu „Lutnia” odbyło się w ub. tygodniu w lokalu p. Klóska. Ze sprawozdań ustępującego zarządu okazało się, iż towarzystwo posunęło się w pracy rozwojowej bardzo naprzód. Skład nowego zarządu przedstawia się nast.: pp. Lewandowski — prezes, E. Koniarski — zast., Jan Kątny — sekretarz, B. Poćwiardowski — zast., A. Pul-kowski — skarbnik A. Rompański — bibliotekarz, rewizorzy kasy pp.: Fr. Koniarski, Katarzyna Rompańska, ławnicy pp.: Franc. Rompański i Jan Kujawa.

Z Kółka Rolniczego. W święto Trzech Króli odbyło się walne zebranie Kółka Rolniczego. W skład nowego zarządu weszli: Wincenty Kufel — przewodniczący, Jan Kątny — zastępca, Euzebjusz Koniarski — sekretarz, Anastazy Tomaszewski — skarbnik.

CHOJNICE. Wielka akademja religijna odbędzie się 2-go lutego w hotelu Centralnym. Urządza ją Tow. ludowe św. Antoniego. Program przewiduje przemówienie ks. dr. Kirssteina, wykład misjonarza z Górnej Ameryki, połączone z przełożeniami, oraz teatr amatorski. Odegrana będzie tragedia p. t. „Hermegild”.

„Prezes” Rodowicz jako „lekarz” stanie przed sądem. W dniu 7 lutego odbędzie się w tut. sądzie sprawa Rodowicza, znanego z fałszowania monet dwuzłotowych. Rodowicz obwiniony został o to, że swego czasu podejmował się leczeniem chorób, nie mając ku temu żadnych kwalifikacji.

ŻELGOSZCZ. Walne zebranie tut. Tow. Powstańców i Wojaków odbędzie się w środę dnia 2-go lutego o godz. 16-tej w sali p. Poznańskiego. O przybycie wszystkich członków prosi Zarząd.

GDYNIA. (Francuska agentura konsularna). Minister Spraw Zagranicznych udzielił exequatur p. Rogerowi Pawłowi le Goff, honorowemu agentowi konsularnemu Francji na obszar starostw Wejherowo, Kartuz, Kościerzyny i Chojnic województwa pomorskiego z siedzibą w Gdyni.

Toruń.

Nocny dyżur ma od dnia 29 do 4 lutego włączanie apteka pod „Orłem”, Rynek Staromiejski.

Proces wytoczony byłemu red. odpowiedz. naszego pisma p. Cz. Budnikowi, o artykul „czy pan poseł Sacha dostał lanie”, który się miał odbyć w dniu 28 bm. przed tutejszym sądem okręgowym, został odroczone.

Przeniesienia. Zastępca szefa 8-go okręgu, szef. artyl. pułk. Rudolf Underka przeniesiony został do O. K. I. w Warszawie w charakterze p. o. zast. szefa 1-go okr. szef. artyl.; major Wincenty Strohe z 8-go dyonu żandarm. przeniesiony został na przeciąg 6 miesięcy do P. K. U. w Toruniu; kapitan lek. weter. Roman Bojczuk z dyspoz. dowódcy O. K. VIII, przeniesiony został do czołu szkoln. kawał. w Grudziądzu na 3 mies. kurs doszkolenia.

Stacja Opieki nad matką i dzieckiem w Toruniu (Wały, obok straży pożarnej) donosi, że otrzymała świeży rybi tran holenderski, który członkowie mogą nabywać po cenach przystępnych,

Wielka afera wojskowa przed sądem w Toruniu.

V. dzień rozprawy.

W ub. piątek zeznawał kanonier Samosiej, który był zajęty w kancelarji komisji gospodarczej Obozu Cwiczebego. Samosiej powiada, że w środę dnia 20 po godz. 1 rano zawołał go kapral Lewandowski i powiedział: czy wy nie czujecie? Następnie otworzył drzwi do kancelarji i pokazał nam pokój, gdzie były spalone akta, a następnie powiedział do nas: to co robią oficerowie, to nas nic nie obchodzi. Za chwilę przyszedł porucznik Karwański, wszedł do pokoju i usłyszałem jakby okrzyk lub westchnienie: och!. Porucznik Karwański wyszedł później z kancelarji. Widziałem, jak po pewnym czasie wrócił por. Karwański i o coś pytał kaprała Lewandowskiego. Po południu był on jeszcze raz i zdaje mi się, że dawał jakieś pieniądze Lewandowskiemu.

Po odczytaniu zeznań świadka, które złożył przed sędzią śledczym zaraz po spaleniu aktów, a które dosłownie są zgodne z dziejszemi zeznaniami, prokurator Zołoteński stawia wniosek, aby przed zaprzysiężeniem świadka, odbyć wizję lokalną na Poligonie. Do wniosku tego przyłącza się również obrońca Przysięcki. Sąd postanowił odbyć rewizję lokalną po południu.

Następnie zeznaje kilku szoferów, którzy jeździli stale z kapit. Swoboda.

Cały szereg osób wojskowych zeznaje w sprawie rachunków za prąd i węgiel, które zostały pobrane, a nie zaksięgowane, jak również kilku wyższych oficerów w sprawie hazardu karcianego. Kap. Swoboda rozrzucał swoją tilmaczył dochodami karcyanymi, że wygrywał do 5 tysięcy złotych dziennie. Ze-

znania świadków nie potwierdzają tego szczęścia kapitana Swobody.

Kap. Rogosz, oficer z Rejonowej Intendencji zeznaje dalej, że 1-ego maja telefonował do niego kap. Swoboda, iż potrzebuje na wyplaty 15 tys. zł. i prosił o pożyczanie tej kwoty na krótki czas, co też się stało. Po pewnym czasie zamiast kap. Swobody przyjechał po pieniądze por. Karwański. Świadek przed ucieczką por. Karwańskiego kilkakrotnie zwracał się po odbiór tych pieniędzy, ale go zwołano z dnia na dzień, aż do spalenia akt i ucieczki por. Karwańskiego. Świadek po tem zwracał się do kapitana Swobody, ale ten zamiast pieniędzy składał mu kondolencje, że i on jest pokrzywdzony. Swego czasu kap. Swobodą prosił świadka, by nikomu nie mówił, że to on po te pieniądze telefonował.

Kapitan Swoboda przyznaje, że po pieniądzu telefonował i że prosił kap. Rogosza, by o tej sprawie zamilczał.

Świadek Berend, były kierownik więzienia, opowiada, jak przyjechali do niego po aresztowaniu kap. Swobody p. Romaniszyn i Śmigalski i jak go chcieli częstować winem, byle się widzieć z kap. Swobodą, za co później p. Romaniszyn został aresztowany.

Narzęczona kap. Swobody zeznaje o prezentach i podarkach, które otrzymywała od narzęzonego.

Po rewizji lokalnej przystąpiono jeszcze raz do przesłuchania świadka Samosieja, który powtarza swoje ranne zeznania pod przysięgą.

Następnie przesłuchano jeszcze raz św. kaprała Lewandowskiego, który już raz zeznawał w ub. wtorek. Świadek powtarza swoje zeznania wtorkowe.

Lubawa.

Koncert Tow. Muzycznego. W ub. sobotę odbył się w Lubawie koncert instrumentalny istniejącego tu od siedmiu lat Tow. Muzycznego. Przepelniona sala p. Kowalskiego świadczyła nie tylko o zainteresowaniu miejscowej i okolicznej publiczności, lecz i o sympatji, jaką się cieszy to towarzystwo. Bardzo bogaty program ujęty solowe występy pp. Ireny Szulcówny fortepjan, mec. Petrego skrzypce i Turulskiego puzon. Gra p. mec. Petrego tak rozentuzjadowała publiczność, że brawom i oklaskom nie było końca. W dowód zadowolenia ofiarowano p. Irenie Szulcównie i p. mec. Petremu bukiet kwiatów. Nadprogramowo wykonała orkiestra „Tryumfalny marsz Akademików Poznańskich”, kompozycji prof. muz. tut. seminarjum nauczycielskiego p. Grabowskiego. Burza oklasków była nagrodą za jego niestrudzoną pracę na polu muzyki.

Dzięki więc czynnym członkom towarzystwa, a w szczególności dyrygenta p. Dakońskiego, który nie szczędzi czasu i wydatków, mieliśmy wieczór pełen wrażeń. Niech więc ta okazana sympatja i zadowolenie tak licznie zgromadzonej publiczności, doda Towarzystwu bodźca do dalszego pielęgnowania polskiej muzyki tu na kresach zachodnich.

Tczew.

Walne roczne zebranie urzędników komunalnych. W ub. sobotę o godzinie 7 wieczorem odbyło się walne zebranie urzędników komunalnych w Hali Pomorskiej w obecności 42 członków. Po zagajeniu przez prezesa p. Markowskiego, sekretarz p. Wiśniewski przedstawił sprawozdanie z całorocznej czynności towarzystwa. Nastąpiło sprawozdanie skarbnika p. Zielińskiego, któremu na wniosek komisji rewizyjnej w osobach p. Gołędzinowskiego i Tysarczyka udzielono absolutorium. Wyborom nowego zarządu przewodniczył p. Petro-wicz, który zaprosił na ławników pp. Fabjana i Kuffla. Po krótkiej dyskusji walne zebranie wybrało cały dotychczasowy zarząd w pełnym składzie. Do zarządu należą: pp. Markowski prezes, Fabjan, Wiśniewski, Grzesik, Zieliński, Gołędzinowski, Kufel, Ozóg, Radziejewski i Tysarczyk. W wolnych głosach przewodniczący zaproponował urządzenie zabawy tanecznej, **Noc wenecka.** Zaimprovizowana noc wenecka w Grand Hotelu przy różnokolorowym oświetleniu i melodyjnej muzyce, złożonej z mandolin i gitar przy akompaniamencie fortepjanu, udała się w zupełności. Nawet księżyc, zerkając jednym okiem w stronę bufetu, był pomysłem wcale nie tuzinkowym. Ostatnie dni miesiąca a tesa mem pustka w kieszeni, nie pozwoliły wszystkim bywalcom korzystać z uroczej nocy weneckiej.

Ze Zw. Urzędników Kolejowych. Urzędnicy kolejowi, Koło Tczew zwolali walne zebranie, na którym przewodniczył p. Markowski. Po

wyłoszeniu porządku dziennego powołano przewodniczącego okręgowego p. Michalskiego z Bydgoszczy na marszałka, który powołał jako sekretarza p. Prochowskiego, na ławników pp. Karpusa i Krzemienieckiego. Wybrano nowy zarząd, w skład którego weszli: pp. Markowski (ponownie) jako prezes, Zimnoch sekretarz, Streszewski skarbnik (ponownie). Na zastępców przewodn. i sekretarza wybrano pp. Prochowskiego i Kuchczyńskiego. Na mężów zaufania pp. Białego, Kosznika, Tandeka, Kłinnę, Kionuera i Makowskiego, na rewizorów kasy pp. Karpusa i Hinca. Chorażymi zostali pp. Kionder Feliks, Czerniewski i Kuchczyński. Po wyborach nowoobрани prezes p. Markowski oddał głos p. Michalskiemu z Bydgoszczy, który referatowi postulatów bardzo poważne i przedłożone rządowi do zaaprobowania.

Walne roczne zebranie Tow. śpiewu „Lutnia”. W ub. niedzielę odbyło się walne zebranie Tow. śpiewu „Lutnia” w sali czerwonej Domu Miejskiego. Po sprawozdaniu zarządu z całorocznej działalności towarzystwa, w bardzo obszernym referacie prezes p. Grabowski zaakcentował inicjatywę towarzystwa w urządzenie zjazdu śpiewaczego okręgu Tczewsko-Starogardzkiego w Tczewie, na którym „Lutnia” została nagrodzona drugą nagrodą związkową. Następnie skarbnik p. Dalecki przedstawił stan kasy, który na skutek wniosku komisji rewizyjnej w osobach pp. Waraczewskiego i Muszciała został przez zebranych w całości przyjęty. Po zdaniu sprawozdania przez bibliotekarkę, przystąpiono do wyborów nowego zarządu. Marszałkował p. Waraczewski. Do zarządu weszli: pp. Grabowski Jan prezes, Gawin wiceprezes, Górski sekretarz, Brzóska-wna zast. sekr., Dalecki skarbnik, Szutta dyrygent i Pawelczakówna bibliotekarka.

ZMARLI:

Ś. p. Marjanna z Szyneków Augusty-nlakowa w Inowrocławiu.
Ś. p. Bartłomiej Kwiatkowski w Inowrocławiu.
Ś. p. Prakseda z Goców Milewska w Żninie.
Ś. p. Katarzyna z Żaków Prusakowa w Rojewle.
Ś. p. Feliks Petrykowski, kierownik szkoły w Piekarzewie.
Ś. p. Joanna Ida z Łteckelów Hochweber w Poznaniu.
Ś. p. Franciszek Kościusza - Kosmowski, emerytowany komisarz i radca policji.
Ś. p. Józef Zieliński, lat 57 w Poznaniu.
Ś. p. Kazimierz Kucharczyk w Poznaniu.
Ś. p. Augustyn Jaensch w Pleszewie.
Ś. p. August Much w Wejherowie.
Ś. p. Wiktor Mierszała, kierownik kat. szkoły powsz. w Samolęzu.
Ś. p. Andrzej Behrendt, właściciel restauracji w Starogardzie.

NISZCZEWICE. (Z życia śpiewaków).
Mie scowe koło śpiewu odbyło ub. niedzieli swoje doroczne walne zebranie w sali p. Wysockiego. Zagał je prezes p. Gawroński, przewodn. czył delegat okręg. p. Drałwiński z Inowrocławia. P. M. Doliński był sekretarzem. pp. A. Mondry i St. Gawroński ławnikami. Sprawozdania zdali pp. sekretarz Doliński i skarbnik M. Jaskólski, poczem komisja rewizyjna w osobach pp. Wojciechowskiego i Urbańskiego wniosła o udzielenie pokw. towania. Nowowzbraty zarząd składa się z następujących członków: pp. M. Gawroński — prezes. Fr. Woźniak — zast. prezesa. M. Doliński — sekretarz. M. Jaskólski — skarbnik. W. Domrzałski i J. Pawlak — radni. Fr. Janowski i M. Pawłowski — członkowie sądu honorowego. K. Sadecki — chorąży. S. Domrzałska i M. Rucińska — podchorąże. Dyrygentem koła jest p. naucz. Sobkowiak.

OSIE. Wiec Ch. D. i zebranie nauczycieli.
W ub. tygodniu odbył się w sali p. Smieci wiec Pol. Str. Chrz. Demokracji, na którym referował poseł A. Nowicki z Grudziądza, omawiając aktualne zagadnienia dotyczące Pomorza. Tegóż dnia zebrało się nauczycielstwo Osia i okolicy. Po zagajeniu zebrania przez posła Nowickiego, wybrano przewodniczącym zebrania p. Siewertą, poczem poseł Nowicki szeroko przedstawił zebranym cel i zadania organizacji naucz. „Stowarzyszenia Chrz. Nar. Naucz. Szk. Powsz.” Postanowiono założyć Koło Stowarzyszenia na Osie i okolice, wszyscy obecni zgłosili swe przystąpienie do Koła, wybierając następnym zarząd: prezes — Górski, Wierzchy, zastępca prezesa — Friebe, Osie; skarbnik — D. Jeleński, Osie. Po szerokiej dyskusji złożył poseł Nowicki nowopowstałemu Kołu i jego zarządowi życzenia rozwoju i owocnej pracy.

Pelplin.

Z powodu gołoledzi uległ nieszczęśliwemu wypadkowi ks. prob. Gawin Gostomski w Rajkowach. Wychodząc podczas kolendy z jednego domu upadł i złamał sobie nogę powyżej kostki.

Roczne walne zebranie Tow. Powstańców i Wojaków w Pelplinie odbyło się w ub. niedzielę, dn. 23 bm w sali p. Szezblewskiego. Zebranie, na które przybyło 60 członków zagał prezes rotm. Zieliński. Z ogłoszonych sprawozdań wynika, że zarząd pracował sprawnie i sumiennie. Zebranie udzielałac staremu zarządowi pokwitowania, uznalo jego gorliwą pracę i zgotowało mu owację. Z kolei przystąpiono pod przewodnictwem red. p. Korczaka-Ziółkowskiego do wyboru nowego zarządu na rok 1927, do którego weszli: rotm. Zieliński — komendant, p. Lange — zast., ppor. Raciniowski — prezes naucz. Krajnik — zast., ppor. Sławoszewski — sekretarz, red. Lewandowski — zast. sekr. i referent oświatowy. drogom. Kisiński — skarbnik. Oller. Majkowski i Urbański — chor. Przysłalski, Maniecki, Sikorski i Kleister — rew. kasy. Tak prawie cały stary zarząd z drobnymi przesunięciami został wybrany na nowo. Szczęść mu Boże w dalszej pracy.

Poseł Witos w Poznaniu.

Warszawa, 31. 1. (AW). Prezes PSL Piasta poseł Witos wyjechał wczoraj do Poznania dla zabawienia kilka dni w Wielkopolsce. Wyjazd ma na celu dalsze rozszerzenie wpływu Piasta w Wielkopolsce.

Konsekracja dzwonów w Chodzieży i Szamocinie.

W niedzielę wczorajszą w dwóch miastach kresowych, Chodzieży i Margoninie, odbyło się poświęcenie nowych dzwonów, zakupionych w miejsce tych, które Niemcy zabrali na potrzeby wojenne. Uroczystej konsekracji dokonał X. Oficjał Czesław Meissner z Poznania. W Chodzieży odbył się akt konsekracji przed południem po nabożeństwie, odprawionem przez X. prob. Kurpisza w asyście X. prob. Smolińskiego z Morzeza i X. prof. Theinerta. Zastósowane do uroczystości kazanie wygłosił X. prob. Dudziński z Ujścia. Dzwony noszą imiona Św. Trójcy i Św. Antoni. Pierwszy waży 7 i pół, drugi 15 centnarów.

Uroczystość w Margoninie odbyła się po południu po nieszporach z wystawieniem Najśw. Sakramentu, które odprawił X. prob. Mrotek z Szamocina. Piękne kazanie na temat przywiązanych do dzwonów sentencji „vivos voco, mortuos plango, fulgura frango” (żywych zwoluję, zmarłych oplakuję, burze rozpraszam) wygłosił X. prob. Napiętek. Dziękował parafjanom jako i innym dobrodziejom za ich ofiarność i z stu-

szną dumą podkreślił, że nowe dzwony, ozdobione orłami polskimi, zwoływać będą wiernych na obronę wiary katolickiej i ziemi polskiej.

Uroczystego aktu konsekracji dokonał przybyły z Chodzieży X. Oficjał Meissner w otoczeniu księży prob. Kurpisza i prof. Theinerta. Na placu przed pięknym margonińskim kościołem, gdzie ustawione były nowe dzwony, wznosiłemu aktowi przypatrzywały się tłumy wiernych. Szpafer tworzyli Powstańcy i Wojacy, Śokoli oraz uczniowie szkoły leśnej. Asystowało liczne grono księży z okolicy. Chrzestnych było przeszło 30, ze wszystkich warsiw społecznych parafji, a z poza parafji p. red. Teska z Bydgoszczy.

Po konsekracji odbyło się przyjęcie na plebanji, podczas którego X. Oficjał Meissner podniósł niezwykłą skromność wymagań X. prob. Napiętka dla siebie i jego wielką gorliwość około pomnażania chwały Bożej.

Dalsze szczegóły podamy w następnym numerze „Dziennika”.

Ożywiony ruch w obozie Chrześcijańskiej Demokracji.

Zebrańe Ch. D. w Siernieczku.

Na terenie okręgu bydgoskiego rozwija się Ch. D. w ostatnim czasie wzmogła akcję polityczną. Odbywają się prawie codziennie w poszczególnych miastach i miasteczkach zebrania i wiece polityczne, prowadzi się za pomocą żywego, mocnego słowa silną propagandę narodo-wo-społeczną. Wiece i zebrania to Ch. D. cieszą się wszędzie bardzo wielką frekwencją, co jest dowodem, że szersze masy polskie odczuwają potrzebę i chętnie korzystają z okazji, przynoszącej im głębsze uświadczenie i wyrobienie polityczne.

W sobotę wieczorem odbyło się zebranie Ch. D. w Siernieczku, na którym referat polityczny wygłosił p. prof. Jan Kaźmierczak. Zebranie było liczne, referatu politycznego wysłuchano z wielkiem zainteresowaniem.

Wiec w Kruszwicy.

W niedzielę ubiegłą odbył się wiec Ch. D. w Kruszwicy. Udział w tym wiecu miejscowych mas ludowych był bardzo liczny, przebieg wiecu nadzwyczaj poważny. Referat polityczny wygłosił p. prof. J. Kaźmierczak, program Ch. D. przedstawił w głównych rysach p. Stanisław Kunc. W dyskusji nad treścią referatów zabierali głos pp. Śledziński, Uzarski, Orzechowski, Wojciechowski, Marcinczak i Sawicki. Odpowiadał na poszczególne, w toku dyskusji stawiane pytania p. prof. Kaźmierczak, który w bardzo

mocnych a trafnych słowach zbil mylnie i bałamutne argumenty polityczne jednego z przemawiających na tym wiecu członków N. P. R. Dyskusja ta wykazała wymownie duże wyrobienie u jednych i smutną zarazem, ciemnotę polityczną u drugich. Licznych uczestników tego zeszczemiar dla szerokiej mas pouczającego, politycznego wiecu.

Polskie masy ludowe uważają takie wiece za swoja, w życiu obywatelskim bardzo im potrzebną szkołę polityczną i dlatego tak tłumnie biorą w nich udział, żywiąc i wyrażając prelegentom szczerą na każdym wiecu wdzięczność za każde głębsze, stanowisko Polski wśród narodów świata i ciężkie jej obecne położenie materialne wyjaśniające słowo.

Niedzielnym wiec kruszewicki Ch. D. na sali „Gopla” zwołał, zagał i prowadził bardzo sprężyste p. Józef Szczekowski, który wespół z p. Olszewskim z Łagiewnik propaguje bardzo gorliwie w Kruszwicy i okolicy piękne hasła i idee programu Ch. D.

Swoje obecnie tak częste, zawsze jak najlepszym sukcesem uwieńczone wiece polityczne urządza Ch. D. przedewszystkiem w tym celu, aby za pomocą gruntownych referatów politycznych wyświecić szerokim masom należycie obecne położenie kraju i aby za pomocą odpowiednich, na faktach opartych argumentów przedstawić ludowi całą zbrodniczość antypaństwową agitacji dzisiejszych wielkiego pokroju wyrotowców.

Ostrzeżenie.

Wobec powtarzających się wypadków oszustwa popełnionego przez Bronisława Płoszyńskiego byłego gońca Powiatowego Urzędu Ziemskiego w Bydgoszczy, obliczonego na wyzyskiwaniu łatwowiernych ubiegających się o przydział ziemi z parcelacji majątków państwowych, ostrzega Powiatowy Urząd Ziemski, że tenże nie jest żadnym funkcjonarjuszem Urzędu Ziemskiego i że przeciwko niemu udrożone jest dochodzenie karne za uprawianie szantażu i wyrafinowanego oszustwa.

Przy tej sposobności zwraca się uwagę reflektantom nabycia ziemi, ażeby w ich własnym interesie wszelkie sprawy związane z trybem postępowania przy składaniu wniosków na uzyskanie osad załatwiali bezpośrednio w Urzędzie a nie poza nim, przez co nie będzie okazji do nadużyć a interesowani nie będą narażeni na straty materialne.

Komisarz Ziemski.

W Białobłotach.

Staraniem p. Antoniego Szczygła, syna tutejszego sołtysa, zawiązało się dnia 30-go stycznia T-wa Powstańców i Wojaków w Białobłotach. Na zwołane w tym celu do oberży p. Kiepera zebranie przybyli z Bydgoszczy członkowie zarządu obwodowego pp. Lewicki i Wolski, niestrudzony organizator — sekretarz okręgowy p. Fiolka oraz przedstawiciel redakcji „Dziennika Bydgoskiego” p. Nowakowski i wyjaśnili zebranym obywatelom, jakie są cele i zadania polskich towarzystw wojskowych. Do nowego towarzystwa przystąpili wszyscy, w liczbie 28, lecz jest nadzieja, że przyłącza się także mieszkańcy Murowańca, przecho i liczba członków towarzystwa (które jest 12-tem z rządu w powiecie bydgoskim) się podwoi.

Zarząd nowego towarzystwa ukonstytuował się następująco: leśniczy Ostojki z Biedaskowa — prezesem, Antoni Szczygiel — wiceprezesem, obywatel ziemski W. Preissler — sekretarzem, naczelnik stacji Doberstein — skarbnikiem, leśniczy Majewski z Przyjeziera — komendantem, kierownik tartaku Landowski z Trzcina — zastępca komendanta, gospodarz Jan Myk — referentem oświatowym.

Nowej placówce „Szczęść Boże!”

Zakaz zabaw karnawałowych? czyli ostrożniej z telefonami.

Podajemy poniższą rozmowę telefoniczną do publicznej wiadomości. Komentarz zbyteczny.

— Hallo, Magistrat, Urząd...!
— Dzień dobry, Kaziu!
— Ach, to ty! Co ci się stało, że tak rychło dzwoniysz?

— Nie pójdziesz w niedzielę na zabawę?

— Co? Przed pierwszym? To nawet minister niema pewnie pieniędzy. Ja zaś jestem zdania, że na tych, którzy jeszcze przed pierwszym mają pieniądze na zabawę, powinno się nałożyć osobny podatek.

— To racja, ale wobec tego, że Magistrat podobno zamierza zakazać zabawy karnawałowej od 1-go lutego...?

— To mi zupełnie coś nowego. Musiałbym ja o tem wiedzieć; zresztą gdyby ta pogłoska miała choćby cień prawdopodobieństwa, byłaby już ogłoszoną lub przynajmniej dementowaną. Mnie się jednak zdaje, że nikt nie zwija interesu, który przynosi zyski.

— Już mi lepiej. Chciałem w tym roku choć raz być na zabawie, ale dopiero po pierwszym. Co zaś do podatku wspomnianego, to mógłbyś ty go pewnie lepiej spłacić, niż ja.

— Przeciwnie, ja taki podatek przy swoich ministerjalnych dochodach już dawno dobrowolnie płacę, bo chodzę często na dobroczynne wieczory, a przedewszystkiem, gdy Panie od św. Trójcy urządzają wentę na biednych. Choćby dlatego samego, że Panie Miłosierdzia odbierają nam, Magistratowi, a szczególnie Opiece Społecznej bezinteresownie ładną część pracy. W środę, w Gromniczną też do nich pójdziemy z żoną.

— Eh, co tam wenta, ja tam nie pójde, niema co.

— A byłeś ty już kiedy na wencie?

— Gdzie tam, to nie dla mnie.

— W takim razie nie wiesz, że to najtańsza zabawa, najprzyjemniejsza przytem i... dobroczynna.

— Nie nabieraj biedaka!

— Wcale nie, ale uważaj: Wstęp jest zawsze niski. Nie potrzeba w domu jeść kolacji, a ty jako kawaler, nie potrzebujesz za nią drogo w święto płacić. Wincenki bowiem od św. Trójcy, mają zawsze obfite, tanie, a przedewszystkiem smacznie urządzone bufety. W dodatku przygrywa orkiestra i są zwykle różne urocznienia. Oprócz tego spotkasz tam całą Bydgoszcz, nawet najczcigodniejszych obywateli, bo wszyscy, którzy się cenia, lub któ-

rzy nie chcą zepsuć z parafją Św. Trójcy, tam będą, i to z rodzinami, choćby nawet na żadne inne zabawy nie uczęszczali. Więc można się łatwo zapoznać, wiele ważnego omówić, a najmniej... z mfodzieżą się zabawić. Już niejedneden błogosławił taką wentę.

— To niby nie najgorzej.

— Już nie wspomnę o kole szczęścia i o losowaniach. Ja z czasem kilka miłych pamiątek wygrałem, a do wyjątków należy, gdy ktoś nie wygra, bo Panie Wincenki tyle i tak tanio losują, że każdy zyska.

— Mnie przydałoby się właściwie także niejedno na moje kawalerskie gospodarstwo.

— No, więc widać, że już Cię przekonuje. Ale powiem ci w zaufaniu jeszcze coś. Ja także troszeczkę z wdzięczności chodzę na wenty do Patzera, bo tam poznałem przed kilku laty na wencie moją ukochaną żonę, której gdzieindziej nigdy nie widziałem, chociaż kiedyś w wielu zabawach bywałem i wiele osób poznałem. Więc ja jako twój szczerzy i serdeczny przyjaciel... no, wiesz już... podatek kawalerski i t. d.

— Głupstwo, ja starym kawalerem zostać nie myślę. Ale rację masz, z samej ciekawości trzeba by raz w środe tam pójść, aby...

(Głos z poczty): Przepraszam, przerywam, międzymiastowa!

Znowu wykryto kradzież listów na poczcie bydgoskiej.

Ponieważ od dłuższego czasu dochodziły skargi, że listy giną na bydgoskiej poczcie, zarządżono ścisłą obserwację i w nocy z 29 na 30 bm. przychywono sprawce. Woźny Józef Cikowski, lat 38 (Poniatowskiego nr. 9) pełniąc nocną służbę w rozdzielni urzędu pocztowego, podglądał pod światło wszystkie listy i gdy zauważył jaką zawartość, przywłaszczył je sobie. Z listów pieniędzy (o ile w nich były) zabierał dla siebie a same listy spalił.

Cikowskiego aresztowano. Zznał on, że proceder ten uprawiał od 4-ch tygodni, a kradzieży tych dopuszczał się z nędzy. Przy rewizji osobistej znaleziono przy Cikowskim kilka listów jeszcze nie otwartych i banknot 5-cio złotowy wyjęty z listu.

— **Dyrekcja Bydgoskich Kolei Powiatowych** podaje do wiadomości, że we wtorek, dnia 1-go lutego br. kursują pociągi we wszystkich kierunkach podług sobotniego rozkładu jazdy, zaś w środę dnia 2-go lutego br. podług niedzielnego rozkładu jazdy.

— **Wykaz osobisty** na nazwisko p. Ryszarda Schöena, znaleziony został przez artystę dramatycznego Tadeusza Pola i rzużony w naszej redakcji. Odebrać go można w godzinach urzędowych.

— **Roczne zebranie bydgoskiego oddziału Tow. Krajnozawczego** odbędzie się we wtorek, dnia 1-go lutego o godz. 8 wieczorem w sali fizycznej gimnazjum im. Kopernika. Porządek obrad: 1) zagajenie i wybór przyzjdum zebrania, 2) sprawozdanie z działalności w r. 1926, 3) sprawozdanie kasowe i komisji rewizyjnej, 4) wybór 3 członków zarządu i 3 członków komisji rewizyjnej, 5) wnioski zarządu i członków.

— **Wyjaśnienie.** W związku z notatką umieszczoną w 19 numerze „Dziennika Bydgoskiego” p. t. „Czas zmienić sztyłd niemiecki” właściciel apteki pod Lwem p. Umbreit donosi nam, że przemijając dwa lata temu aptekę od dr. Tonnera zastał znaczny zapas etykiet i forebek z napisem niemieckim które w miarę zapotrzebowania zastępowane bywały nowymi w języku polskim. Na etykietach starych język niemiecki bywa przekreślony i przykładana pieczętka polska. Na dowód, że w aptece pod Lwem są polskie etykiety, przysłał ich nam p. Umbreit około 20 sztuk. Powyższe w imię prawdy wyświelamy.

— **Na budowę kościoła na Szwederowie** złożył w naszej redakcji p. N. N. z Wągrówca 10 złotych co niniejszem kwitujemy.

— **Szkola wydziałowa męska** urzędza przedstawienia kinowe w środę, 2-go lutego z programem następującym:

1) Film: „Stoneczko” — dramat w dwóch aktach.

2) Film: Oddychanie roślin. — Pochłanianie węgłowodoru i wydzielanie tlenu. Konieczność zaprowadzenia roślinności w miastach i mieszkaniach.

3) Film: Wersal — miasto, rezydencja królewska.

4) Film: „Pechowa panna” komedia w 5 aktach, pełna zabawnych sytuacji.

O godz. 3 szkoły wydziałowe; o 4.30 szkoły powszechne; o 6 szkoły średnie.

— **Bal karnawałowy** urządza Tow. Powstańców i Wojaków Jachice dnia 2-go lutego w sali p. Trzebiatowskiego. Gości oczekują różne niespodzianki. Maski są mile widziane. Zarząd zaprasza obywateli z Jachice i przyjadł z miasta.

— **„Maxim”.** We wtorek 1-go lutego wielki bal. Premjowanie wytrwałości w tańcu, ruletka tancezna z nagrodami. Przed balem niebływały zupełnie nowy program kabaretowy. Początek o godz. 10-tej.

Kronika kościelna.

Diecezja chełmińska

Na przedstawienie Najprzew. X. Biskupa Ordynariusza Ojciec św. Pius XI raczył zamianować kanonikiem kapituły chełmińskiej w Pelplinie X. dziekana dr. Zygmunta Rogala z Chełmna. Oznaczony w ten sposób kapłan urodził się w r. 1879, odebrał święcenia kapłańskie 24 lipca 1904 r., spełniał duszpasterstwo w Chełmnie od r. 1915. W literaturze teologicznej zdobył sobie niepoślednie imię znakomitą pracą swoją o jannizmie. W Chełmnie zostawia trwałą pamiętkę działalność swą rozpoczętą szczęśliwie restauracją fary, która przywróciła świątyni tej wspaniałą jej szatę z wieków minionych. Szczęść Boże stojącemu Kościoła na nowym stanowisku!

W temże piśmie znajdujemy następującą statystykę diecezjalną: Według zestawienia statystycznego, dołączonego do kalendarza diecezjalnego dla księży (directorium) na rok 1927 diecezja chełmińska liczy dusz 860.372 (w roku poprzednim było 848.334 przyrost wynosi więc 12.038 dusz).

Kapłanów jest w diecezji 515 (w poprzednim roku 489), z których 22 znajduje się na emeryturze, a 19 poza granicami diecezji. W ciągu roku 1926 zmarło 5 kapłanów (w poprzednim 16).

Seminarjum duchowne liczy 105 kleryków (10 więcej niż w r. 1926), a mianowicie na czwartym kursie 11, na trzecim 16, na drugim 35, na pierwszym 43.

Zakonników (lub członków zgromadzeń religijnych) jest w diecezji 29, zakonnie (czł. zgrom. rel., przeważnie Siostr Miłosierdzia) jest 363.

Dekanatów liczy diecezja 26, kościołów parafjalnych 260, kościołów filjalnych 15, kaplic publicznych 76.

Najstarszym kapłanem w diecezji jest ks. radca duchowny Juljusz Schmidt w Fordonie, który skończył 12 lipca br. 90 lat życia, a 4 maja br. 65 lat kapłaństwa. Po nim następuje co do wieku ks. proboszcz emeryt Heljodor Łaszewski w Toruniu, który 13 marca br. skończył 89 lat i ks. proboszcz emeryt Wiktor Schleger w Chełmnie, który 27 listopada br. skończył 86 lat życia.

Złoty jubileusz kapłaństwa obchodzić będzie 10 czerwca br. ks. proboszcz Brunon Schultz z Lignów.

Srebrny jubileusz kapłaństwa obchodzić będą w dniu 16 marca br.: ks. Franciszek Hermann, proboszcz w Świątkowie; ks. Augustyn Hoppe, proboszcz w Przysiersku; ks. Stanisław Jarzębski, proboszcz w Mokrem koło Grudziądza; ks. Edward Keister, proboszcz w Biskupicach; ks. Aleksander Lesiński, proboszcz-emeryt w Chylonji; ks. Bolesław Pokorski, proboszcz we Wudzyńcu; ks. Zygmunt Różycki, kuratus w Zieleniu; ks. Robert Sarnowski, proboszcz w Chwaszczyźnie.

KINO CORSO. (2202)
„Ognisty Potwór”.

KRONIKA

Bydgoszcz, dnia 31 stycznia 1927 roku.

KALENDARZYK.

Dziś w poniedziałek Piotra.
Jutro we wtorek Ignacego.
Wschód słońca o godzinie 7.47.
Zachód słońca o godzinie 4.41.

DYŻUR NOCNY W APTEKACH.

Od poniedziałku 31. I. 1927 do czwartku 3. II. 1927 dyżurują następujące apteki:
1) Apteka Piastowska, Plac Piastowski.
2) Apteka pod Żłotym Oriem, St. Rynek.

Wypożyczalnia książek Lektora, ulica Gdańska 141, otwarta codziennie od godz. 8 rano do 6 wiecz.

Francuskie kursy rządowe dla młodzieży, dorosłych i dzieci. Sekret. w Głmn. Kopernika od 6—8 wieczorem. Najtańsze kursy. — Dyplomy rządowe francuskie.

Biblioteka Miejska (Stary Rynek nr. 1) otwarta codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt od godziny 9—14 i od 17—20. Pracownia naukowa i czytelnia pism codziennie od 10—13 i od 17—20. Wypożyczalnia codziennie od 11—13.30 po poł., tylko w poniedziałki, środy i soboty od 17—18.45.

Biblioteka Ludowa (ul. Jana Kazimierza 9). Wypożyczalnia otwarta codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt od godz. 12—13 i 17—19, nadto dla dzieci we wtorki i soboty.

MUZEM MIEJSKIE przy Starym Rynku otwarte codziennie od godz. 9—3, w soboty do 2, w niedzielę od 11—1.

Obecnie w Muzeum wystawa ś. p. Władysława Słewińskiego. W. Kossaka. Sz.ądrowskiego, Platera, Rosińskiej, Angustynowicza, i Osseckiego.

TEATR MIEJSKI.

Dziś po cenach znizonych ostatni raz w sezonie wesoła komedia Mannersa „Dzikus” w doskonałym zespole pp. Morozowiczowej, Sarneckiej (tytułowej), Sokółowskiej, Zastrzeżyńskiej, Lenka, Strzeleckiego, Wrońskiego i Zastrzeżyńskiego.

Jutro we wtorek dla Szkoły Oficerskiej dzieło St. Zeromskiego „Uciekła mi przepióreczka...”. Wszyscy odwórcy dają prawdziwy koncert sztuki aktorskiej.

W środę po południu o godz. 4-tej po cenach znizonych rozpocznie trzeci dziesiątek swego powodzenia arcywesoła „Lalka” Audrana. Wieczorem zaś sensacyjny scenariusz kinematograficzny A. Ringley'a „Pociąg — widmo”.

Czwartkowe przedstawienie zajmie operetka „Gri - Gri”.

Codziennie odbywają się pełne próby z najbliższej premjery którą będzie operetka Krzewińskiego „Major ulanów”. Od dłuższego czasu przygotowana operetka pod kierunkiem M. Zonera wejdzie na repertuar w przyszłym tygodniu. Jednocześnie główny reżyser A. Kwiatkowski przygotowuje z repertuaru sceny stołecznej głośną komedię Mongommery'ego p. t. „Tajemnica powodzenia”.

IMIENINY

PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ.

W dniu 1 lutego przypadają imieniny p. Prezydenta Rzplitej p. Ignacego Mościckiego. Zarząd miasta Warszawy w dniu tym urządza uroczyste przedstawienie dla dziatwy szkolnej w Teatrze Wielkim. Dnia 30 stycznia prezydent miasta p. Jabłoński oraz prezes Rady Miejskiej sen. Baliński przyjeżdżają na audjencję przez p. Prezydenta Rzplitej, prosząc go, by zaszczylił swą obecnością to przedstawienie. Jednakże p. Prezydent nie będzie mógł być na przedstawieniu obecny, gdyż w czasie tym wyjeżdża na trzydniowy pobyt do Spaiy.

Z Rady Miejskiej. Najbliższe posiedzenie Rady Miejskiej odbędzie się w czwartek, dn. 3 bm. Rada Miejska w dalszym ciągu obradować będzie nad kwartalnym budżetem.

Muzeum Miejskie otrzymało ostatnio na własność od p. Romana Stobieckiego dokument z r. 1808 (podanie wniesione do prefektury departamentu bydgoskiego przez naddzierżawcę ekonomii Brzeskiej w sprawie pożyczki rządowej), — a od p. barona Neuhoft-Ley otrzymało depozyt: zabytkowe biurko inkrustowane, sekretarzyk, stolik (z czasów Ludwika Filipa), 4 kandelabry w stylu „empire”, empirową wagę i 5 starych obrazów.

Stan pogody w dniu dzisiejszym (31 bm.) zapowiada się wspaniale. Termometr wskazuje zaledwie 3° zimna. Horyzont bez chmur. Zapowiada się piękny słoneczny dzień. Zdaje się, że przyjdzie odwilż.

Strzelanie bojowe. We wtorek dnia 1-go lutego br. przeprowadzi 61 pułk piechoty ostre strzelanie na strzelnicę bojowej w Jachcicach. Wszystkie drogi, wodące w kierunku strzelnicy bojowej, będą strzeżone przez posterunki wojskowe.

Otwarcie nowej sceny. Jutro, t. j. 1-go lutego, nastąpi otwarcie scenicznych występów w lokalu kina „Marysieńka”. Dyrekcja kina zaangażowała na pierwszy program występów wodewilistkę p. Jadwigę Dąbrowską, humorystę p. Wiktora Derbicka oraz mistrzów akrobatyki (4 osoby) Latini. Wymienieni artyści należą do najcenniejszych wykonawców swego resortu sztuki. Na przyszłość przeto w kinie „Marysieńka” na całkowity program składać się będzie artystyczne wariete doborowych artystów oraz przedstawienie filmowe.

Dziś po raz ostatni wyświetlaną jest przebogata „Świątynia Bogini Miłości”.

Zabawę karnawałową urządza Tow. śpiewu „Odrodzenie” Bielawy we wtorek, 1-go lutego w gustownie udekorowanej sali p. Ferencza przy ul. Senatorskiej 76. Przygrywać będzie doborowa orkiestra z jazz-bondem. Komisja zabawowa oraz zarząd pracują niezmordowanie by gościom pobyt na zabawie uprzyjemnić. Sala dobrze ogrzana. Początek o godz. 8 wiecz. Szan. obywateli Bielaw oraz sympatyków „Odrodzenia” jaknajprzejmiej zaprasza Zarząd.

Złodziej w szkole ludowej. Dnia 29 bm. o godzinie 6-tej po południu włamał się do szkoły ludowej w Kapuściskach (Fordońska 36) jakiś opryszek. Schwytany podał się za Wawrzyńca Millera, lat 18 z Nowych Choin pod Łodzią. Przybył on do Bydgoszczy pociągiem towarowym ukryty pod wagonem.

Kradzież płaszcza. Pani Marja Jędrzejewska (Dworcowa 7) doniosła policji, że z niezamkniętego pokoju skradziono jej płaszcz zamaszowy, wartości 400 złotych.

Zamach samobójczy. W ub. piątek w celach samobójczych skoczył do Brdy obok mostu Jagiellońskiego uczeń biurowy Zenon Świątkowski (Lubelska 1). Zauważyli to robotnicy zatrudnieni w tartaku p. Weynerowskiego i wydobyli młodego desperata. Po przyprowadzeniu go do przytomności został on odstawiony do lecznicy Dyakonisek. Powodem samobójstwa jak podał Świątkowski, miały być niesnaski rodzinne i brak pracy.

Z licznym stron zapytują się nas, czy i kiedy tow. śpiewu „Moniuszko” urządza w karnawale swoją doroczną zabawę. Zarząd tow. śpiewu „Moniuszko” na głos.

Pożar. W zakładach wojskowych przy ul. Za cmentarzami powstał pożar. Spaliła się pewna ilość drzewa opałowego nieznacznej wartości. Ogień ugaszono.

Aresztowano 3 złodziei 1 awanturnika ulicznego, 1 osobnika poszukiwanego przez policję i 2 kobiety za uprawianie nierządu zarobkowego.

Kradzież drobiu. Ubiegłej nocy niewykryci sprawcy skradli krawcowi Wilhelmmowi Fransowi w Kruszynie Kraińskim 23 kury, które na miejscu zabili. Też nocy najprawdopodobniej ci sami złodzieje skradli gospodarzowi Wyrzykowskiemu w Murowanem 40 gęsi. Złodzieje gęsi zabili na miejscu.

Falszywy urzędnik. Od dłuższego czasu włóczy się po różnych miejscowościach jakiś osobnik, podający się za Pawła Schleyena, urzędnika Towarzystwa Naftowego „Premier” w Borysławiu i pod różnymi pretekstami wyłudza on różne sumy od firm mających kontakt handlowy z firmami naftowymi. Ostrzega się przed wspomnianym osobnikiem i prosi się wszystkich o przytrzymanie go i oddanie w ręce policji.

Idealna pasta do zębów
Krem perłowy
Złotowicz, Słob.

TEATR MIEJSKI

„Pociąg-widmo”.

Sztuka w 3 aktach Arnolda Pingley'a.

Między teatrem a kinem toczy się od lat kilku po dzień dzisiejszy zacięta, choć ukryta, nieublagana walka.

Chodzi w tem zmaganiu się obu, mimo pokrewieństwa, tak bardzo wrogich sobie działów sztuki scenicznej o rzecz zasadniczą, o życie samo, o triumf kina nad teatrem.

Walka nie jest jeszcze ostatecznie rozegrana, aczkolwiek nie brakuje w chwili obecnej symptomów, które wskazują na to, że kino dostosowało się bardziej do psychiki dzisiejszego człowieka i że może już wkrótce zatrumfuje ono nad teatrem zupełnie.

Człowiek współczesny goni za widowskim, któreby pozwoliło jego spracowanej i zmęczonej myśli oderwać się od codziennej, szarej i nudnej rzeczywistości. Z tego powodu może nawet zupełnie nieświadomie, poprostu instynktownie przenosi on nad najwspanialsze widowiska teatralne marne nieraz w swej treści i nędzne kino, które jednak realizuje jego ponad beznadziejną rzeczywistość wybiegające, nieprawdopodobne fantazje.

Fakt wyższości kina nad teatrem w realizowaniu ludzkich fantazji, wobec których błędnie najgroźniejsza rzeczywistość życia, przyznają dzisiaj największe powagi teatrolgiczne, a słynny niemiecki reżyser Reinhard w momencie porzucenia teatru dla kina, wręcz zapowiedział, że w niedalekiej

przyszłości rola teatru będzie definitywnie skończona.

Uświadamiają sobie to niebezpieczeństwo teatry same, które zwiększyły w ostatnich czasach swoją, narzucając im przez rozwój i postęp kina, rywalizację wyraźną w niektórych wystawianych sztukach tendencją kinematograficzną.

Jedną z licznych dzisiaj sztuk o wybitnie kinematograficznej tendencji, zatem sztuką teatralną, która ma realizować lotne ponad błądą rzeczywistość fantazje ludzkie, jest wystawiona onegdaj po raz pierwszy na scenie naszej sztuka angielskiego pisarza Arnolda Ringley'a p. t. „Pociąg-widmo”.

Dyrekcja teatru w komunikacie swoim dobrze sobie postąpiła, nazwawszy dla orientacji graną obecnie w Teatrze Miejskim sztukę Ringley'a „scenariuszem kinematograficznym”, widowisko to bowiem posiada w istocie niezmierne wybitne cechy i tendencję kinematograficzną.

Przy bardzo blajej, detektywistczno-kryminalnej treści swojej, sztuka ta wyposażona została przez autora w te wszystkie walory sceniczne, jakich się domagają sensacyjnością tematów znarowione tłumy od widzów ściśle kinematograficznych. Mamy więc w tem widowisku teatralnym temat kinematograficznie sensacyjny, mamy akcję o bardzo silnem, miejscami aż za silnem napięciu dramatycznym, mamy w tej kinoteatralnej sztuce koniec, mogący niespodziewaną efektywnością swego rozwiązania rywalizować o palmę pierwszeństwa z najbardziej nieprawdopodobnymi filmami.

Ale czy mamy, czy nawet za pomocą najświetniejszej gry aktorskiej jesteśmy w tej sztuce w stanie osiągnąć jedynie na wszechmocnym ekranie dające się zrealizować fantazje ludzkie — oto pytanie, na które, niestety, musimy tu sobie dać negatywną odpowiedź.

Kino ma daleko szersze pole realizacji, aniżeli teatr, i wszelka na tym punkcie rywalizacja teatru z nieograniczonymi możliwościami kina kończy się w teatrze zawsze nieuchronną parodią.

Zwłaszcza parodjalnie wypadną wszystkie te najbardziej efektowne momenty takiego „kinematograficznego scenariusza”, które rzuczone umiędzejnie na ekran, nabrałyby dopiero rumieńca i wyrazu ponad samą rzeczywistość silniejszej, z ludzką fantazją zrodzonej, zmyślonej prawdy.

Powtarzam: nawet najlepsza realizacja reżyserska i aktorska nie zastąpi nam w takim „scenariuszu kinematograficznym” nieograniczonych możliwości kina.

W reżyserji p. Marjana Lenka, w operawie dekoracyjnej p. St. Węgrzyńska oraz w dobrej obsadzie artystów sceny naszej, realizacja „Pociągu-widma”, tego prawdziwego „scenariusza kinematograficznego” pióra Arnolda Ringley'a, wypadła mimo wszystkie powyższe zastrzeżenia, bardzo efektywnie.

Była pomysłowa i w każdym szczególe przemyślana. Była ona wielkim, zbiorowym wysiłkiem artystycznym, który wieńcem zaśluga okrywa w równej mierze wszystkich wykonawców.

Trudniejsze role odegrali doskonale pp. Klara Sarnecka (Peggy, żona Charlesa Murdocka), Zabczyńska (Elsie, żona Ryszarda

Winthrepa), Wroński (Ryszard Winthrep, mąż Elsie), Stępowski (Charles Murdock, mąż świeżo poślubionej Peggy), Dębowski (zawiadowca stacji Saul Hodgkin), Dominak (Herbert Price), Marjan Lenk (John Sterling), Andrzejewska (Miss Baurue) i Baczynski (Jackson).

Dwie role najgłówniejsze odtworzyli pp. Marja Zahorska i Czesław Strzelecki.

Pani Zahorska świetnie ujęła niezwykle trudną rolę Julie Price, współniczki tajnej szajki przemytników broni, a p. Cz. Strzelecki z prawdziwym mistrzostwem aktorskim wywiązał się z bardzo oryginalnie przez autora potraktowanej roli zwycięskiego detektywa, Teddie Deskina.

Szczególnie przemyślana i doskonała była gra pp. Zahorskiej i Strzeleckiego w najbardziej efektownym zakończeniu aktu trzeciego.

Przyjęty, dzięki pomysłowej realizacji i dobrej grze aktorskiej, huczniemi w teatrze naszym oklaskami, jest ten, większych walorów literackich pozbawiony utwór Ringley'a wymownym przyczynkiem do nurtujących w dobie obecnej zachwiany w swoich materialnych podstawach teatr europejski i jako taki, jako wyraz i symbol rywalizacji teatru z groźną dzisiaj dla niego przewagą kina, zasługuje bez wątpienia na poznanie go ze sceny. Sama zaś sensacyjność bardzo niesamowitego na gruncie naszym tematu „Pociągu-widma”, ściąganie z pewnością do teatru na przedstawienia tej sztuki większe, nigdy w pogoni za sensacją nienasycone i silnych wrażeń głodne tłumy.

Jan Kaźmierczak.

Kupujcie losy

loterii na rozbudowę kościoła

w Solcu Kujawskim

Po 1 zł. do nabycia w eksp.

Z życia towarzystw.

— **Echa walnego zebrania Tow. Opieki nad młodzieżą im. św. Wojciecha.** Ostatnio odbyło się roczne walne zebranie przy licznych udziałach członków gości i rodziców dzieci, uczęszczających do ochronki tego towarzystwa.

Zebranie rozpoczęła przewodnicząca hr. Rzewuska szczegółowym sprawozdaniem zarządu, które wykazało pracę na dobro towarzystwa. Dzięki zrozumieniu i ofiarności społeczeństwa, ochronka mogła egzystować i dobre plony wydać. To też wystawa prac dzieci z ochronki oraz przedstawienie Jasełek w Internacie Kresowym były wymownym tego dowodem. Sprawozdanie skarbniczki wykazało gospodarke bardzo oszczędną, o czem dowodzą liczby zestawień. Przez 8 miesięcy pracy SS. Ochrońniarek w ochronce wynosił obrót w dochodach 1691,50 zł., w rozchodach 1402,68 zł. Do powiększenia kasy ochronki przyczynili się hojne dary: hr. Potulickiej — 200 zł., hr. Rzewuskiej — 150 zł., budowniczego Jaworskiego — 100 zł., oraz subwencja Min. W. R. i O. P. w wysokości 200 zł. Następnie przyjęto bez poprawek przeczytany statut, równocześnie postanowiono towarzystwo w sądzie zarejestrować. Walne zebranie uchwaliło w uznaniu zasług przy zakładaniu ochronki i okazywaniu dalszej życzliwości dla tej instytucji, przesiedloną do Małopolski p. prof. Pączosową mianować honorowym członkiem tow. i przesłać jej odpowiednio sporządzony dyplom.

Przystąpiono do wyboru zarządu na rok 1927. W wyniku wyboru skład zarządu uformował się nast.: prezeską — hr. Rzewuska, wiceprezeską — majorowa Wintorowa, sekretarką — radczyni Raczkowska, zast. sekr. — prof. Łańcucka skarbniczka S. Beata Hryniewiczówna, podskarbniczka S. Róża Józefowiczówna. W wolnych wnioskach debatowano nad poprawą bytu ochronki, której wydatki roczne w nowym domu powiększą się do sumy 11.700 zł. Uchwalono więc utworzyć „Kółko Przyjaciół ochronki im. św. Wojciecha”. Wydelegowany specjalny kursor, zaopatrzone w pozwolenie policyjne, będzie członków tych obchodził i miesięczną opłatę w wysokości 50 gr. od członka zbierał, (nie narzucając się nikomu) w pośród życzliwie usposobionych. Pan Pawlak sołtys z barak na Bielawach, wspaniałomyślnie sam się ofiarował urząd kursora podjąć. Zapisy członków „Kółka Przyjaciół ochronki im. św. Wojciecha” również przyjmuje sekretarka radczyni Raczkowska, zam. przy ul. Moniuszki nr. 2. Na zakończenie walnego zebrania przewodnicząca dziękowała wszystkim członkom i sympatykom za okazywaną dotąd wszechstronną życzliwość dla ochronki, a mianowicie: Prezydentowi miasta dr. Słowińskiemu, prezesowi Rady Miejskiej rektorowi Beyerowi, radcy budowl. miejsk. inż. Raczkowskiemu dyr. Zembrzyckiemu i w. innym, prosząc o dalsze względy i pomoc. Takim sposobem walne zebranie odbyło się w atmosferze życzliwości i przychylności, ku zadowoleniu wszystkich obecnych.

— **Walne zebranie Tow. śpiewu „Harmonja”.** W ub. wtorek odbyło się walne zebranie ruchliwego towarzystwa śpiewu „Harmonja” w lokalu p. Mellera przy pl. Piastowskim. Zebranie zagalął prezes p. Witecki. Do prezydium powołano jako przewodniczącego prezesa okręg. p. Janickiego, który do pióra powołał p. Bielskiego (Tow. „Odrodzenie”), p. Kujawę („Lira”), na ławników pp. Sosnowskiego, Beczynskiego (z „Liry”), Wydińskiego (z „Halki”) i Fraszczaka (z „Lutni”).

Następnie prezes Witecki zdał sprawozdanie z działalności towarzystwa w ub. roku, zaznaczając, że praca zarządu była wprawdzie trudna, ale nie pozbawiona owoców. Krótkie sprawozdanie wygłosił dyrygent Jaworski, poczem sekretarz p. Mazalon odczytał roczne zestawienie. Majątek towarzystwa w gotówce wynosił, jak wykazało sprawozdanie skarbnika p. Derpi — 425,82 zł. Krótko przemawiali jeszcze

bibliotekarz p. Kukliński oraz jeden z rewidorów kasy. Po sprawozdaniu zarządu udzielono ustępującemu zarządowi absolutorium poczem przewodniczący w gorących słowach zachęcał członków do dalszej intensywnej pracy.

Nowy zarząd wybrano przez aklamację. Prezesem pozostał p. Witecki, zast. prez. p. Kowalski, sekretarzem p. Laska, zast. sekretarza p. Smikowska, skarbnikiem p. Derpa, bibliotekarzem p. Kukliński, zast. biblij. p. Markiewiczówna, radnymi pp. Sokolowski i Faleńczyk.

Po wyborze zarządu składali życzenia delegaci bratnich kół a mianow. tow. św. Wojciecha, Halka, Dzwon, Odrodzenie, Lira, Chopin i Lutnia. W imieniu XXI okręgu życzył pomyślnego dalszego rozwoju prezes okręgowy p. Janicki. Po załatwieniu kilku spraw wewnętrznych prezes p. Witecki zamknął zebranie słowami „Cześć Pieśni!”

Konferencja Pań św. Wincentego á Paulo
przy parafji św. Trójcy
urządza

w dzień Matki Boskiej Gromnicznej 2 lutego

Wielką Wentę

w salach Patzera przy ul. św. Trójcy nr. 10
na biednych parafjan. Już dziś serdecznie
zapraszamy

Komitet.

Z kółka muzycznego w Czyżkówku.

W ub. sobotę urządziło „Kółko Muzyczne” w Czyżkówku swój pierwszy obchód gwiazdkowy w sali p. Mellera przy placu Piastowskim. Młode to kółko wykazało na tym obchodzie plon swej niestrudzonej pracy. Na obchód przybyli liczni delegaci z kółka muzycznego Tow. „Monsalvat”. Tow. Młodzieży „Patria”, klubu sportowego „Brda” i Tow. Młodych Polek z Czyżkówka. Zebranie zaszczylił swą obecnością dyrygent tow. śpiewu „Dzwon” p. Lampkowski i prezes klubu mandolinistów „Lutnia” p. Waliszewski. Po chóralnym śpiewie nastąpiły deklamacje wygłoszone przez p. Szmelterównę i Lepakowską. Po wstępnej uroczystości i małej kawce rozpoczęła się zabawa taneczna, gdzie przy dźwiękach swej własnej orkiestry połączonej z jazzbandem bawiono się ochoczo i wesoło do 2-jej godz. w nocy. O północy ukazał się jeden egzemplarz humorystycznej jednodziówki, wydanej specjalnie na ów obchód gwiazdkowy.

Kółko Muzyczne z Czyżkówka ma zamiar wkrótce urządzić wielką zabawę karnawałową.

Pokwitowanie.

Na wymalowanie kościoła św. Trójcy złożyli w dalszym ciągu:

Mania Marchlewska w miejsce kwiatów imieninowych 6 zł; Miecia Marchlewska w miejsce kwiatów imieninowych 6 zł; żywy różaniec matek 100 zł; Stow. Młodych Polek Promyk 20 zł; żywy różaniec panien 30 zł; Kat. Tow. Robotników Polskich 20 zł; N. N. 40 zł; Wacław Zbigniew Kawalek, ochronka na Okołu w miejsce kwiatów imienin. 3 zł; Stasia Bukoltówna w m. kwiatów imienin. 5 zł; Jasia Euzańska w m. kwiatów imienin. 20 zł; Bielawska w m. kwiatów imienin. 10 zł; N. N. w m. kwiatów imienin. 3 zł; Reginka Izbaner w m. kwiatów imienin. 5 zł; Sabinka Płoszyńska w m. kwiatów imienin. 5 zł; Stasia Czerkarska w m. kwiatów imienin. 10 zł; M. Kamińska 10 zł; N. N. 5 zł; za karty 3 zakon 39 zł; N. N. 25 zł; p. Gierszewski sędzia polubowy 10 zł; N. N. 5 zł; N. N. 2 zł.

Ofiarodawcom składam serdeczne Bóg zapłać. **Ks. Skonieczny, proboszcz.**

Z opowiadań bydgoskiego detektywa.

IX.

Historja o samobójcy, który ponad życie kochał swoją żonę.

Gospodarz mój poczęstował mnie czarną kawą, podczas której opowiedział mi następującą, ciekawą historję:

— Pan może pamięta, że przeszłego roku na torze kolejowym niedaleko Kutna wypadł z wagonu właściciel ziemski z Pomorza pan R. i zginął na miejscu pod kołami pociągu. W miesiąc po tym wypadku dykcja jednego z największych w Polsce Towarzystw Ubezpieczeń zaprosiła mnie do siebie w kwestji następującej.

Pan K. zginął 15 maja. A parę dni przedtem zabezpieczył się w tem towarzystwie na sumę 20.000 dolarów na wypadek swej śmierci. Do ubezpieczonej sumy rości sobie prawo jego żona jako spadkobierczyni. Tymczasem Towarzystwo ma uzasadnione podejrzenie, że pan K. nie zginął przypadkowo, tylko popełnił samobójstwo. W tym wypadku Towarzystwo nie byłoby zobowiązane do wypłaty tak znacznego odszkodowania. Otóż proszono mnie, czy nie podjąłbym się dostarczenia dowodów na to, że pan K. popełnił samobójstwo.

— Co wykazało śledztwo policyjno-sądowe? — pytam.

— Stwierdziło brak wszelkich podstaw do twierdzenia, że było to samobójstwo. Wszystkie okoliczności wskazują na przypadek. I w tym też sensie zamknięto dochodzenia.

Przyzna pan, że postawiono mnie przed arcytrudnym zadaniem. Nieboszczyk od miesiąca pod ziemią. Śledztwo policyjne dało wynik negatywny. Gdzie i jakich szukać poszlak i dowodów, że K. nie wypadł z pociągu przypadkowo, tylko sam rzucił się na szynę?

Osiem dni straciłem napróżno. Już chciałem dać wszystkiemu pokój, gdy przyszło mi na myśl przegłębnie w sądzie testament nieboszczyka. Według jego daty był on sporządzony na rok przed śmiercią, żona była w tym testamencie wyznaczona jako uniwersalna spadkobierczyni, jednak z warunkiem popłacenia pewnych zobowiązań, w testamencie szczegółowo wymienionych.

Po uważnem przestudowaniu tego testamentu udałem się do wdowy i powiedziałem jej bez ogródki, że co do testamentu zachodzi bez wątpienia jakieś oszustwo. Testament jest datowany z 4 kwietnia 1925, a tymczasem naprawdę został od sporządzony około 15 maja 1926, a więc na parę dni przed... samobójstwem nieboszczyka.

Wdowa zdębiała i struchlała równocześnie. Najpierw zagroziła mi kryminałem, ale ja nie straciłem zimnej krwi. Awantura między nią a mną trwała przez 4 godziny. Po tym czasie opuściły ją nerwy i panowanie nad sobą. Wpadła w histeryczny płacz i przyznała, że mąż rzeczywiście popełnił samobójstwo, którego motyw wyjaśnił jej w pośmiertnym liście.

Data mi ten list do przeczytania. Mówię panu, rozdzierająca serce tragedia człowieka, który kochał po nad życie swą żonę i poświęcił się dla zapewnienia jej beztroskliwego bytu.

Sprawa miała się tak, że K. stał jako ziemianin u progu bankructwa. Był to starszy już człowiek i nie czuł się na siłach, aby podjąć na nowo walkę o byt. Przytem był chory na gruźlicę. Lekarze nie robili mu nadziei na dłuższe życie. Po jego śmierci żonę, którą ubóstwiał, czekała nędza. Ubezpieczył się zatem na 20.000 dolarów i sporządził testament, który antydatował o rok cały, aby to nie obudziło podejrzenia, że w 2 dni po spisaniu testamentu ginie przypadkowo. Tak wszystko przysposobiwszy — rzucił się pod koła pociągu, pewny, że żona otrzyma ubezpieczoną sumę i po uregulowaniu pewnych długów, będzie żyła w spokoju.

Wdowa zaklinała mnie na kolanach, abym ujawnieniem prawdziwego stanu rzeczy nie skazywał jej i dzieci na nędzę i poniewierkę. Prawdę mówiąc, to jej groził nawet kryminal za usiłowane oszustwo.

Cały dzień walczyłem ze sobą, co robić. Aż kazalem wdowie, aby ten fatalny list męża spaliła, pieniądze podjęła i modliła się gorąco za duszę człowieka, który ją tak bezgranicznie ukochał. Jeden jej natomiast postawiłem warunek. Jakiś adwokat namówił ją, aby koleji wytoczyła proces o odszkodowanie, ponieważ protokół plicyjny nie wykluczał, że drzwi wagonu były źle zamknięte i to spowodowało wypadek. Otóż zażądałem od wdowy, aby od tego procesu

bezw warunkowo odstąpiła. Bo widzi pan, nie robiłem sobie skrupułu z tego, że Towarzystwo Ubezpieczeń, mające naogół bardzo złą konduktę i krzywdzące często ubezpieczonych, beknie 20.000 dolarów na rzecz nieszczęśliwej wdowy i sierót. Ale do tego nie mogłem dopuścić, aby na tem samym oszukańczo nie został jeszcze i nasz skarb państwa poszkodowany. Godzi się pan na moje postąpienie?

— W zupełności. Ale pan mi nie powiedział, w jaki sposób przyszedł pan na to, że testament był o rok później pisany niż nosił datę?

— Prawda — zaśmiał się detektyw. — Otóż w testamencie był zawarty kodycyl, że spadkobierczyni ma zapłacić ze spadku dług we fabryce maszyn Cegielskiego, wynoszący 11.550 złotych jako równowartość 1100 dolarów za pobrane z tej fabryki maszyny rolnicze. Rozumiesz pan teraz?

— Przyznam się, że nie rozumiem.

— Oj, z pana jest też ciężko myślący redaktor. Przecież 4 kwietnia 1925 dolar stał jeszcze jak mur na 5 zł 18 gr., czyli że wówczas Cegielskiemu za 1100 dolarów należałoby się 5.698 złotych. Nieboszczyk zaś przeliczył ten dług dolarowy podług kursu 10 zł 50 gr., a ten kurs obowiązywał właśnie około 15 maja 1926. Biedak w swej przedśmiertnej nerwozie zapomniał o tem, że datując testament z 4 kwietnia 1925, trzeba się było postawić i ówczesnym kursem dolara, a nie o rok późniejszym i przeszło dwa razy większym.

— Pan mnie nazywa ciężko myślącym redaktorem. Być może. Nie każdy człowiek ma taki psi węch, umiejący zwietrzyć kryminal nawet w niewinnym kodycylu testamentowym!

Wesoły kącik.

Dobry uczeń.

Janek: — Byłem dziś jedyny w szkole, który umiał odpowiedzieć nauczycielowi!

Ojciec: — A cóż się pytał?

Janek: — Kto wybił szybę w korytarzu?

Z przekonania.

— Nie mogę pojąć, jak mogli się nad Kaziowie tak niedobrać pod każdym względem?

— On się ożenił z przekonania

— Czyż to możliwe?

— Przecież miał najgłębsze przekonanie, że ona spłaci jego kawalerskie długi.

JAK SOBIE ZAŻARTOWALI

ŻYDOWSCY SZAJGECE

Wieczór radiowy przy pomocy katarynki.

W Skulsku, województwa łódzkiego, jacyś przedsiębiorcy żydowscy (prawdopodobnie Izrael Nasielski, Mojsie Radziejewski i Abram Czerniak — „majster zepsuj zegarki”) urządzili wieczór radiowy, zapowiadając, że przez sprowadzone z Warszawy radio publiczność będzie mogła słuchać koncertów z Warszawy, Berlina, Wiednia, Paryża, Londynu, a nawet Ameryki. W oznaczonym dniu sprzedano bardzo dużo biletów, a sala straży ogniowej była przepelniona. „Radio” umieszczono za kotarą, aby było niewidoczne dla publiczności. Dźwięki jednak wydawały się jej podejrzane. Kilka osób śmielszych odsłoniło kotarę i, jak donosi żargonowy „Hajnt”, ujrzały za nią „szajgeca kręcącego korbą katarynki”.

PROGRAM W KINACH.

Z kina „Nowości”. Słynny bohater filmowy Maciste po dłuższej nieobecności ponownie zawitał na ekran bydgoskiego kina „Nowości”, by się ukazać w swjej sensacyjnej kreacji dramatu „Maciste w klatce lwów”.

„Wiedeń, miasto moich marzeń”, ubawiwszy do syta bywalców kina „Kryształ” swoją humorystyczną treścią i świetną grą trójki aktorskiej, zjedzie dziś z ekranu nieodwołalnie po drugim seansie, aby ustąpić znakomitemu dziełu filmowemu p. t. „Złodej z Bagdadu”, o którego kosztach wykonania już pisaliśmy, dziś dodamy tylko, że nad obrazem tym pracowano przez 14 miesięcy, przy udziale całego sztabu aktorów, artystów malarzy i reżyserów, nie mówiąc o statystach rodem ze Wschodu, gdzie rozgrywa się akcja. Douglas Fairbanks (w głównej roli) i żona jego Mary Pickford, włożyli w produkcję tego filmu cały ubierany majątek.

Kino „Corso” wyświetla gigantyczny film p. t. „Ognisty potwór”, obraz z życia pierwszych pionierów Ameryki. W roli głównej Buffalo-Bill. Na scenie występy artystów.

Z ŻYCIA TOWARZYSTW.

„Halka”. Lekcja śpiewu dziś w poniedziałek o godz. 8-jej wieczorem w lokalu p. Jarnatha przy ul. Jana Kazimierza. O liczne przybycie prosi Zarząd.

Tow. śpiewu „Lutnia” Bydgoszcz. Zebranie zarządu i komisji zabawowej dziś, w poniedziałek, 31 bm. o godz. 8 wiecz. w lokalu p. Jarnatha, ul. Jana Kazimierza. We wtorek 1 lutego lekcja śpiewu wypada.

Klub Sportowy „Polonia”. Zebranie miesięczne odbędzie się w czwartek, 3 lutego, o godzinie 8 wiecz. w lokalu Resursy Kupieckiej przy ulicy Jagiellońskiej.

Sokół Bydg. IV. Bielawy. Zebranie komisji zabawowej dziś w poniedziałek o godz. 8-jej wiecz. w salce druha Ferencza.

Koło Absolwentów szkół handlowych. Dziś o godz. 8, odbędzie się w sekretariacie przy ul. Mostowej, nadzwyczajne walne zebranie.

Związek Pracodawców zawodu krawieckiego w Bydgoszczy. Roczne walne zebranie odbędzie się dnia 7 lutego w lokalu p. Lenkwałda Jagiellońska 9. Wnioski uprasza się nadsyłać pisemnie do prezesa p. Wilczewskiego, ul. Św. Trójcy 22 a.

Zebranie Stow. Abstynentów na Bielawkach odbędzie się w środę, 2 lutego o godz. 11,30 zaraz po sumie w szkole.

Sekcja Dobroczyńności. Zebranie dziś, o

godzinie 7 wieczorem w biurze parafjalnym przy koście. Św. Trójcy.

Tow. Handel i Konfekcja. Zebranie zarządu dziś o godz. 7,30 wiecz. na sali przy koście. Św. Trójcy.

Powstańcy i Wojacy Jachcice. Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, 3 lutego, o godzinie 6 wiecz., w sali p. Seredyńskiego. Uprasza się członków o punktualne przybycie.

Zebranie konferencji męskiej św. Wincenego a Paulo z powodu święta w środę, odbędzie się we wtorek 1. lutego w zakładzie św. Florjana, o godzinie 8.

Stow. Młodych Polek „Zorza”. Zebranie walne odbędzie się z powodów niezależnych od zarządu dopiero w środę 2 lutego (święto) o 5-jej po poł. w salce parafji. Uprasza się o liczne stawienie się druhen. Sympatycy i goście mile widziani.

Walne roczne zebranie Koła Orkiestry Kolejowej odbędzie się w piątek, 4 lutego, o 7-jej, w lokalu ćwiczeń kantyny kolejowej.

O. P. N. Sokół V. Schadzka informacyjna odbędzie się we wtorek 1 lutego w Domu Katolickim (Miedza 2), o godzinie 6. z powodu niedzielnych zawodów, Komplet I i II drużyny pożądanym.

Tow. śpiewu „Lutnia” urządzi w sobotę, 12 lutego wielki bal karnawałowy, w salach p. Wicherta (Stara Bydgoszcz). Przygotowania są już w pełnym toku. Komisja postara się by uprzyjemnić szan. gościom pobyt na powyższym balu, przez moc niespodzianek, w pięknie udekorowanych salach. Wszystko przemawia za tem, że każdy gość ubawi się do syta, i wyniesie jaknajlepsze wrażenia.

Klub mandolinistów „Lutnia” przypomina o jutrzejszej zabawie karnawałowej, która odbędzie się w sali Wicherta (Stara Bydgoszcz). Przygrywać będzie orkiestra pod batutą p. Finca Zaproszenia otrzymać można jeszcze w sekretariacie przy ul. Jackowskiego 17 u p. Lemańczyka.

Tow. Obywateli Szwederowo. Roczne walne zebranie odbędzie się dnia 2 lutego br. zaraz po sumie w ochronie przy kościele parafjalnym na Szwederowie.

Wodostan Wisły. Według komunikatu Inspekcji Dróg Wodnych w Toruniu stan wody w Wiśle przedstawiał się w dniu dzisiejszym w godzinach porannych następująco: Zawichost 127; Warszawa 183; Pięck 139; Toruń 127; Fordon 145; Chełmno 121; Grudziądz 164; Korzenowo 200; Piętko 128; Tczew 120; Einlage 204; Schiewenhorst 224; Brdujacie 354 Woda opada.

Korzystajcie z kredytu! Wielka wyprzedaż posezonowa także na raty!

Ubrania - Płaszcze damskie i męskie - Ubranka - Płaszczki Sprzedają za każdą możliwą cenę! Stałym klientom bez wpłaty.

LUCJAN SZULC, BYDGOSZCZ ul. Jana Kazimierza 2.

Napisowy wiersz tusty 20 groszy każde dalsze słowo 10 groszy 5 cyfr = 1 słowo - w z. a = każde stanowi słowo.

DROBNE OGŁOSZENIA

Dla poszukujących posady 20% zniżki - Drobnie ogłoszenia przyjmuje się do godz 9-jej przed południem.

POLECENIA

Baczność! Polecam się do stawiania pieców katlowych oraz reperacji po niskich cenach Jan Suchomski mistrz zdubński. Pod Blan kami 18, w podwórzu. 2190

SPRZEDAŻE

Majątek własność. 400 mórg w powiecie Tczewskim w tem łąki 30 mórg, ziemia 1 kl. 15 koni, 27 sztuk bydła. 12 sztuk świń, martwy inwentarz nadkompletny i maszyna parowa, budynki maszynowe. el-ktrownia w miejscu. Cena 100.000 zł. wpłaty 50-60.00 zł. Majątek 74 mórg, w tem 8 mórg łąki, ziemia 1 kl. w powiecie Tczewskim, 3 konie 7 sztuk bydła. 8 sztuk świń inwentarz, martwy nadkompletny, budynki maszynowe, elektryczność w miejscu. Cena 23.000 zł, wpłaty od 15-18.000 zł. Mam wiele innych majątków, domów w miasteczku i wiekszych. Na odpowiadz proszę dołączyć znaczek. Żwan Tczew. Stara 1. (2216)

Baczność!

Gosp. zarstwo 68 mórg pszennej ziemi, zabudowania i inwentarz bardzo dobre, cena 130 000 zł, wpł. 70000 zł. 253 morgi pszenno-buraczanej ziemi, cena 65000 zł, wpłaty 40000 zł. Proszę spieszenie; albo wiem korzystnie; Biuro „Rekord” Herm. Frankego nr. 3. (F-1058)

Baczność!

W dobrej zaprowadzonej wytwórni wyrobów cukierniczych do przejęcia udziału potrzeba 2000 zł. Zgł do filii Dzien Bydg. pod „Egzystencja 2000” (F-1025)

Modny

męski pokój w komplecie lub pojedynczo za 650 zł sprzedam. Sniadeckich 56 R. Janoszka. (2210)

Fortepjan

zaran na sprzedaż. Pomorska 1, skład. (F-1054)

Sprzedam

kożuch zupełnie nowy, na średnia figure, bardzo tania. Miske, Gdańska nr. 48, I piętro. (2207)

Sprzedam kamienicę

II-piętrową na Szreterach przy tramwaju, w razie kupna wolne czteropokojowe mieszkanie, przedpokój, pokój dla służby, kuchnia, łazienka, weranda, ogród. Adres poda administracja Dz. Bydg. (2163)

Sprzedam wila

jednopiętrową na Szreterach przy tramwaju, dwa mieszkania 4 pok., przedpokój, kuchnia, łazienka, weranda, pokój dla służby, ogród, gaz, elektryka, telefon, radio, może być cała wolna. Adres poda administracja Dz. Bydg. (2162)

Dwa domy

trzy piętrowe 45000 zł, dom dwupiętrowy 20000, dom trzy piętrowy 18000. Szarek, Dworcowa 90, telefon 1909. (F-1061)

4 składy

kolonialne z towarem za 2000, 2800, 3400 i 5000 zł na sprzedaż. Wiadomość Grundtka, Sniadeckich 33, narożnik Dworcowej. (F-1059)

Skład

obszerny przy Gdańskiej, w centrum, 2 okna wystawowe z mieszkaniem za 3000 zł. — Skład narożnikowy, 2 okna wystawowe, za 2000 zł. oraz drogerie i kilka kolonialek poleca spieszenie i przyjm. „Wywiad”, Bydgoszcz, Sienkiewicza 9, I ptr. (2047)

Pewna egzystencja!

W dobrej zaprowadzonej wytwórni wyrobów cukierniczych do przejęcia udziału potrzeba 2000 zł. Zgł do filii Dzien Bydg. pod „Egzystencja 2000” (F-1025)

Modny

męski pokój w komplecie lub pojedynczo za 650 zł sprzedam. Sniadeckich 56 R. Janoszka. (2210)

Fortepjan

zaran na sprzedaż. Pomorska 1, skład. (F-1054)

Sprzedam

kożuch zupełnie nowy, na średnia figure, bardzo tania. Miske, Gdańska nr. 48, I piętro. (2207)

Samochód

„Fiat” 1031 K. M., „Phacton” 6 osobowy, dobrze wyposażony z elektrycznym światłem i rozrusznikiem, dwakoła zapasowe, wszystkie w najlepszym stanie, nadający się na dalekie tury, jest za cenę przystępną na sprzedaż z powodu parcel. majątku. Zgłoszenia uprasza się do Dzien. Bydg. pod „W. 2215”

Piec

10-cio kafłowy sprzedawca gospodarz. Sniadeckich 2.

Salon

złoty, artyst budowy, pokryty franc. brokatem na korzystnych warunkach na sprzedaż Zgł. pod „Salon” do Dz Bydg (2174)

Maskowy

kostjum damski tania na sprzedaż. Warszawska 15, II ptr. lewo. (2171)

Uwaga!

1 szmerglówka, 1 kuźnia z wentylatorem, okazynie na sprzedaż. Zgłosz. ul. Grodztwo 5, ślusarnia. 2043

Dobra

jadalka i sypialka z powodu nagłego wyjazdu oba pokoje za 1500 zł na sprzedaż. Blizsze informacje Magazynu Mebli, ul. Sniadeckich 56. (2210)

Kożuszek

spacerowy, prawie nowy, tania do oddania. Wiatrakowa 18, Delert. (2170)

Kanapa

na sprzedaż. Sniadeckich nr. 8a, I ptr. (F-1070)

Pies

(wilk) czujny, tresowany, czysty, tania na sprzedaż Zygmunta Augusta 32, parter lewo, obok dworca. (2200)

POSADY

Poszukuje

do mego zakładu fotograficznego od 1. lutego br. dzielna fotografistkę lub młodszego fotografa. Dobrze obeznani w retuszowaniu i w zdjęciach mogą się zgłosić z podaniem pensji i warunków. Reflektuję tylko na dobra fachowa silę. R. Chalicki, zakład fotograficzny, Nowe Pom., Gdańska nr. 16. (2214)

Baczność!

Fachowiec zbożowy może zarobić 300-500 zł przy zakupach dla młynów. Posada zaufana. Kaucja od 7-8000 zł pożądana. Oferty pod „Zbożowiec” do „Par” Dworcowa 72. (2211)

Podróżujący

z branży cukierniczej dorze zaprowadzony w miejscu i na prowincji zaraz poszukiwani. „Złoty Ul”, Jasna 6. (2218)

Przedstawiciela

z branży żelaza na Województwo Poznańskie i Pomorze dla większej firmy poszukuje Związek Kupców Podróżujących, Bydgoszcz. Zgłoszenia z odpisami świadectw przyjmuje przez s (Bydgoszczanka). (F-1053)

Poszukuje

się młodszą silę pomocniczą rysownika (czkę) do wykonania rysown. Oferty z dołącz. własnoręcznych szkiców, uprasza się do Dz. Bydg. pod „M. 286”. (2231)

Pomocnika

fryzjerskiego, dzielnego w swym zawodzie, poszukuje Franc. Górski, ul. Dworcowa 91. (F-1068)

Sluząca

potrzebna z praniem i gotowaniem. Jezuitska 7-8, Walkowa. (2173)

Sluząca

przyjmie Konieczna, Sienkiewicza 16. (F-1055)

Robotnik

jako przewodnik, który wyrabiał gonty (spilis) może się zgłosić pod adr. Lubelska 2, Lenon Michaś. 2219

Damska orkiestra

smyczkowa, 3-4 osoby potrzebna od 15. lutego, ewentualnie przedzej. Reflektuje się tylko na dobre sily. Zgłoszenia z podaniem warunków nadsyłać Strzelnica, Wąbrzeźno. (2220)

Potrzebny

ozrodnicek do samodzielnego prowadzenia 2-mrg warzywnego ogrodu Of. z opisami świadctw do Dzien. Bydg. pod „M. J. 23”. 2217

POSADY

Dziewczyna

wiejska, umiejąca szyć, poszukuje posady do wyszywania, zaraz lub później. Gdzie wskaże Dziennik Bydgoski. (2205)

DZIERŻAWY

Skład

próżny lub z urządzeniem i mieszkaniem potrzebuję zaraz Oferty proszę składać do Dz. Bydg. pod „B.W.M.” 21187

Skład

do wydzierżawienia zaraz z wystawowymi oknami z urządzeniem składowym mieszkanie 5 pokojowe i kuchnią i łazienką od lat istniejący skład bławatów nadający się na każde przedsięwzięcie w Strzelnie pow. miast. Rynek 6, K. Siskli, ul. Ino wrocławska. (2233)

Dzierżawa

650 mórg, w tem około 150 mórg łąki, ziemia pszenno-buraczana, budynki dobre z pałacem 10 pokojowym. Do objęcia żywego i martwego inwentarza potrzeba 35.000 złotych, tenuta 150 ctr. z morgi. Zgłosz. spieszne poważnych reflektantów przyjmuję „Wywiad” Bydgoszcz, Sienkiewicza 9, I piętro. (2201)

POKOJE

Pokój

umebl. frontowy z osobnym wejściem do wynajęcia. Jezuitska 2, II ptr. (2189)

Pokój

słoneczny z utrzymaniem do wynajęcia. Garbary 17, II ptr. prawo. (2186)

Pokój

umebl. oddaje dla 2 lub dla 1 osoby. Marcinkowskiego 8b. I. ptr. (2172)

Pokój

z kuchnią umebl. zaraz do wynajęcia. Gdańska 84. (E-1068)

Pokój

umebl. tania do wynajęcia Sniadeckich 9 I. ptr. (E-1076)

Pokój

umebl. sympatycznie zaraz do wynajęcia. Gdańska 137, I ptr. (F-1062)

Pokój

umebl. do wynajęcia. Kordeckiego 13, II ptr. (2191)

Pokój

umebl. do wynajęcia, ul. Hetmańska 13, II piętro prawo. (F-1073)

Pokój

umeblowany do wynajęcia Król. Jadwigi 13a III. pr. prawo. (2166)

Pokój

umebl. dla 1 lub 2 panów z obiadaniami lub utrzymaniem tania do wynajęcia. Sniadeckich 29, I ptr. lewo. (F-1056)

Pokój

mały umebl. frontowy do wynajęcia. Cieszkowskiego nr. 17, I ptr. prawo. (F-1060)

Pokój

duży frontowy z balkonem ewtl. z urządzeniem fortepjanu, z utrzymaniem lub bez zaraz do wynajęcia. Nakielska 19, II ptr. prawo. (2118)

Umeblowany pokój

dla jednego pana, zaraz do wynajęcia. Przyrzeczne nr. 2. 2205

Pokój

umebl. do wynajęcia, ul. Kordeckiego 1, 2 piętro lewo. (2192)

Pokój

do wynajęcia. Gdańska nr. 107. (2204)

Pokój

duży, frontowy, średnio umebl. z użytkowaniem kuchni wynajmę. Gamma nr. 7, I p. lewo. (F-1071)

Pokój

frontowy, umebl., dobrze urządzony, wynajmę. Pomorska 36, II p. prawo. (F-1064)

Pokój

z osobnym wejściem wynajmę solidnemu panu. Pomorska 21, I p. lewo. (F-1069)

Pokój

umeblowany dla 2 osób do wynajęcia. Dr. Warmińskiego 3, II p. (F-1063)

Pokój

umeblowany przy lepszej rodzinie dla jednego pana zaraz do wynajęcia. Adres wskaże filja Dzien. Bydg. Dworcowa nr. 2. (F-1072)

ROZMAITE

Paniom,

panom, rodzicom poleca się do kojarzenia małżeństw Józefa Kłonočka, 16 letnia praktyka, ścisła dyskreja. Przyjmuje codziennie i w niedziele. Bydgoszcz, ul. Gdańska 41, filja Katowice. (F-1075)

2 braci

dłuższy czas bez posady jeden kolonista-bławatnik drugi kolonista destylator i bławatnik, inteligentni i przystojni, lat 22, poszukują jakiegokolwiek łóż posady. Mieję cownie obotę na. Zgł. do A. Pujanek, Koronowo. (2168)

Poszukuje

wspólnika z kapitałem celem zbudowania modelu wynalazku epokowego, wchodzącego w zakres maszyn, gwarantowanego patentem. Łask. z łoz. do Dz. Bydg. pod „Wynalazek p. 184.0”. (2.80)

Spólnika

poszukuje fabryka (masarnia, z kapitałem 10 000 zł. Oferty do Dzien. Bydg. pod „Masarnia”. (2206)

Obrońca prywatny

zafatwia wszelkie, choćby najtrudniejsze sprawy sądowe, karne, procesowe, spadkowe, hipoteczne, waloryzacyjne, kontraktowe, spółkowe, najmu, administracyjne, podatkowe, ściąganie należności itd.

St. Banaszak,

ul. Cieszkowskiego 2. Tel. 1304
Długoletnia praktyka.
27310

POLECENIA

Akuszerka
Mieluszyńską przeprowadziła się z ul. Szececińskiej, na Przyszycę 20 lub Jezuitska 4. Przyjmuje prywatnie i z Kasy Chor. (1996)

Fotografia
do legitymacji 1.50 „Wioł”
Sienkiewicza 44. (F-895)

MEBLE

Najtańsze źródło zakupu kompletnej jadalni, pokojów męskich, sypialni, kuchni, oraz mebli pojedynczych i wyszczególnionych solidnego wykonania na dogodnych warunkach, poleca

Ignacy Grajner,
Bydgoszcz,
Dworcowa 8. Tel. 1921.

Na raty.
Wielki wybór obrazów i lustro, również przyjmuję się do oprawy wszelkie przedmioty w zakres szklarstwa wchodzące. Pl. Piastowski 7, w podwórzu. F 1004

Krawcowa
wykonuje wszelką garderobę damską i dziecięcą dobrze i tanio, przyjmuje wszelkie przeróbki. Nowodworska 23. (2129)

Przyjmuje
do szycia garderobe damską. Hernetowa, Jagiellońska 13. (2081)

Krawcowa
szyje bieliznę po domach, przyjmuje w dom. Gdańska 62, w podwórzu. Dereszewska. (F-1019)

SPRZEDAŻE

Wielki wybór
majątków miejskich i wiejskich, młynów, fabryk rozmaitych typów poleca biuro „Stella”. Dworcowa 64. (F-1021)

Majątek
600 mórg, w tem 80 mórg łąki, żywy inwentarz, 12 koni roboczych, 3 wyjazd, konie, 20 krów dojnych 25 jałowizny, 10 owiec, 20 świń i drobiu, martwy nadkomplet. Parowy garnitur do mleczania. Zabudowanie i. kl. z wodociągiem, pałac 10 pokoi z komfortem. „Stella” Dworcowa 64. (E-1022)

Niebywała okazja!
Dom-wiła z komfortownym urządzeniem, w Bydgoszczy przy ul. Sienkiewicza 63, dochód miesięczny 600 złotych, z powodu wyjazdu zagranicę, wprost od właściciela tanio za gotówkę zaraz na sprzedaż. B. Bukowski, Inowrocław, Rynek 1. (F-921)

Młyn
wodny turbiniowy 60 mórg 60.000 zł. wpłaty 30.000 zł. Młyn parowy w mieście powiatowym, wpłaty 40.000 zł. sprzedaż Nowakowski, ul. Dworcowa 69. F 1049

Skład
kolonialny z towarami i mieszkaniami oddam korzystnie. Nowakowski, Dworcowa 69. (F-1051)

2 domy
piętrowe, przy ul. Mazowieckiej, za 11.000 zł. Nowakowski, Dworcowa 69 (F-1052)

Skład
przy Gdańskiej centrum tanio sprzeda biuro „Renoma”, Pomorska nr. 1. (F-1042)

Młyn wodny
przemiał 60 cent., 50 mórg ziemi i łąki, budynki masywne piękne położenie, bogata okolica. Stacja kolejowa przed domem, wpłaty 15.000 zł. i przyjęcie hipotek. Jak również wiele innych poleca biuro „Pogoń” Dworcowa 80, telefon 1815.

Młyn parowy
8 par walców nowoczesne urządzenie, planzycytry i t.d. stacja kol. w miejscu, w pięknej i bogatej okolicy, niedaleko dużego miasta 135.000 zł. wpłaty od 35 do 40.000 zł. reszta na kilka lat. Dom i wila w ogrodzie. Zgł. spieszne biuro „Pogoń” Bydgoszcz, Dworcowa 80. Telef. 1815.

Nieruchomość
pierwszorzędna, o 4, 5 i 6 pokojowych mieszkaniami, korzystnie na sprzedaż przy wpłacie 50—60 000 zł. K. Wetzker, Biuro Pośrednicze, Bydgoszcz, Długa nr. 41. Tel. 10-13. (2007)

Skład
w Chelmży z urządzeniem i towarami, porcelaną i fajansami, 3 pokoj. mieszkanie z powodu wypadku śmierci zaraz do objęcia. Przepuszczalna cena 3 tys. zł. Zgłoszenia przyjmuje Marja Pienczewska. Chelmża, Toruńska 12. 2117

Skład
kolonialny i żelaza dobrze prosperujący z towarami, 4 pokojowym mieszkaniami na Pomorzu, mieście 12 tys. mieszkańców w rynku natchmiast na sprzedaż. Do objęcia 10.000—12.000 zł. Zgłoszenia do Dzien. Bydg. pod „Skład 560”. (2134)

Planino
korzystnie na sprzedaż. — Koerd, Król. Jadwigi 4 b. (2160)

Na sprzedaż
stół, krzesło, 2 krajobrazy (drukowane), ul. Śniadeckich 23, III ptr. (F-1080)

Obrazy olejne
sielanki i krajobrazy rodzajowe, w większym formacie, na sprzedaż. Ul. Śniadeckich 23, III ptr. (F-1029)

Samochody
„Fiat”, 4 osobowy i „Protos”, 6 osobowy, w najlepszym stanie, korzystnie i tanio na sprzedaż. Oferty pod „Tanie 160” do Dzien. Bydg. (2158)

Urządzenie
parowe do wulkanizowania kieszek i wszelkiego rozmiaru opon, korzystnie na sprzedaż. Oferty pod „S. 5” do Dzien. Bydg. (2158)

Drabkę
malarską i cztery szale firan po 2 1/2 mtr. długie tanio na sprzedaż. Gdańska 148. (F-1047)

Baczność
kupno okazyste. Kanapa bardzo tanio na sprzedaż. Szwederowo, Leszczyńskiego 6. (2098)

Futro
jak nowe tanio na sprzedaż dla średniej osoby. Krasińskiego 14, I ptr. (F-934)

Sprzedam
zupelnie nowy „Fordson” na bardzo korzystnych warunkach. Krawtowa, majątek Borówno, stacja Rychnowo, pow. Wąbrzeski. (1950)

Ubrania - płaszcz
miarowe z powodu likwidacji tanio na sprzedaż. Zgł. Dąbis, Długa nr. 19, II ptr. (F-885)

Hurtownia
poważnego artykułu kolonialnego sprzedam. Do objęcia potrzebne 6000 zł. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „Hurtownia 25.” (2167)

2 wozy
jeden lekki, 4-calowy, drugi 2 1/2 calowy, tanio na sprzedaż. Kujawska 9. (2096)

Maszyny
do szycia „Central-Bobin”, korzystnie sprzeda Pomorska 58, I ptr. (2184)

Własnie teraz
najlepsza okazja dobrego zakupu używanych i do brze utrzymanych mebli. Sypialki 495 zł., jadalni 625 zł., pokoje męskie 475 zł., bufety, dywany, lustra, biurka, maszyna do pisania, maszyna do szycia z okragłym czołkiem, umywalka 55 zł., kuchnia 105 zł., szaffonierka 35 zł., szezlongi 52 zł., kanapy 42 zł., szafa do rzeczy 10, 16 zł., leżak 18 zł., materace 18 zł., szpi-rale 10 zł., stoły 15 zł., krzesła 6,50 zł., drażki do firan 1,75 zł., garderoba do przedpokoju 52 zł., klubowy garnitur 230 zł., maszyna szewska z ramieniem 195 zł. na sprzedaż. Okole, Jasna 9, tylny dom, siedem minut od dworca małej kolejki. (2203)

Jeszcze
kilka sypialek poleowanych, własnego wyrobu za 450—600 zł. sprzedam. Pod Blankami 14. (2188)

Meble
wyszczełone najtaniej sprzedaje fabryczny skład mebli Bydgoszcz, Mazowiecka 6. Bardzo dogodne warunki ratowe. (F-966)

Planino
krzyżowe tanio na sprzedaż. Pohl, Lipowa 5a part. F-997

Ubranka
do Komunii św., spodnie do pracy sprzedaje tanio Jan Wyleczewski. Bydgoszcz, Św. Trójcy 22a. (1591)

Pies polowy
(suka) z tresurą i papierami oraz szczenię 6 miesięczne na sprzedaż. Zgł. bez zobowiązania przyjmuje J. Szyło, Minikowo, pow. Bydgoszcz. (2136)

2 krowy
na sprzedaż, wysokocielne i po ociehleniu. Ul. Ruska nr. 16, Kaźmierczak. (1999)

Sprzedam
foksterjera szczurnika Waly Jagiellońskiej 12. (2193)

KUPNA

Poszukuje
majątków ziemskich od 3000 do 5000 mórg, za gotówkę. Zgł.: Biuro Centralne, Bydgoszcz, Dworcowa nr. 69, Nowakowski. (F-1008)

Kupie
dom z podwórzem, wpłata 25 000 zł., warunek wolne ubikacje na parterze zaraz do objęcia. Zgł. do Górnoślazaków, ulica Śniadeckich 56, tel. 1025. (1935)

Książki
stare kupuje i sprzedaje Antykwarnia Hetmańska nr. 25. (2198)

Wanne
kapielową, używaną, dużą, w dobrym stanie, kupi Buda, ul. Dworcowa 62. (F-1023)

Kupie
zaraz domek familijny za 4000 zł. gotówki. Oferty do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 do dwóch tygodni pod „Natchmiast 4 000 zł.” (1017)

Torfiarke
ca 4 1/2 metra kupię. Wąbrzeźno, F. Balcerski. (F-1040)

Fotele dwa
stylowe kupię. Reja nr. 2, wila. (F-1038)

Zegar
stojący kupi Rafińska, Zbożowy Rynek 11. (1995)

Perlak
do robienia kaszy, używany, poszukuje. Łaski, Kosińska, poczta Tuchola. (1892)

Maszyny
do pisania, używaną „Alder” kupię za gotówkę. Oferty pod „1927” do filii Dziennika Bydgoskiego Dworcowa 2. (1837)

Kupie
maszynę używaną rzeźniczką do krojenia obkladu (Aufschnittmaschine) Antoni Mańczak, Nakielska 53. (2195)

Kupie
urządzenie szufladkowe do składu żelaza. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „Urządzenie.” (2176)

LEKCJE

Lekcje
gry na fortepianie udzielam dla początkujących. Ćwiczenia bezpłatnie, ul. Chrobrego 7, I ptr. lewo. (F-1041)

Muzyki
(fortepjan) udziela dyplomowana nauczycielka. Dorosłym kurs skrócony. — Zgłoszenia od godz. 2—5 popoł. Zacisze 3, I piętro lewo. (F-927)

POSADY WOLNE

Stenografji
wyucza darmo, listownie Redakcja Stenografa Polskiego, Warszawa, Szczygła 12. (354)

Do mego
przedsiębiorstwa zbożowego poszukuje zaraz zubożowca, dzielnego w tej branży z cokolwiek kapitałem, który będzie dobrze zagwarantowany. Przy obopólnym zaufaniu może być współnikiem. Of. do filii Dz. Bydg. pod „Zbożowiec”. (F-1038)

Przedstawiciele
do sprzedaży książek poszukuje Antykwarnia Hetmańska 25. (2197)

Dzielny
pomocnik fryzjerski potrzebny. Zgł. pod „367” do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2. (F-1033)

Doświadczony
kierownik magazynu dzielnego fachowiec z branży szklanej, znajdzie stałą posadę. Zgł. do 3 dni pod „Ekspedycja szkła” do Dzien. Bydg. (2002)

Domokrążnych
handlarzy do sprzedaży różnych drobnych artykułów, które w każdym gospodarstwie dom. co dzieńnie są potrzebne, przy zarobku dużym i stałym, poszukuje natchmiast Leon Studziński, Hurtownia Nowoczesn. artyk. dom., Kościerzyna (Pom.). Tel. 67. (2138)

Panna
do biura z kaucją 300 zł. potrzebna. Of. do Dzien. Bydg. pod „J. K.” (2196)

Młodogo
czeladnika kominarskiego poszukuje zaraz. L. Rzepiński, Skarszewy (Pomorze). (1895)

Ekspedjentka
rutynowana, do składu wędlin potrzebna. Zgłoszenia Poznańska 22, I ptr. prawo pomiędzy godz. 7 a 8 pop. (2125)

Do dzieci
potrzebna bona z szcieniem ewent z muzyką. Zgłosz. tylko z dobrymi świadectwami. Dworcowa 50, I ptr. (F-1045)

Służąca
do wszelkich prac domowych, z dobrymi świadectwami, potrzebna. Zgłosz. ul. Kordeckiego 1, I ptr. prawe drzwi od godz. 5 pop. (2127)

Służąca
do wszelkich prac domowych, poszukuje posady. Swoboda, Grunwaldzka 84. (2098)

Dziewczynka
młoda do dziecka potrzebna. Poznańska 22, I ptr. prawo. (2124)

Chłopiec
potrzebny Nakielska 8. (2194)

Służąca
potrzebna, Dworcowa 29, I ptr. (F-986)

Techniczka
dentystyczna, która samodzielnie wykonuje metalową i kauczukową kolmiki, potrzebna zaraz. Warunki proszę nadsyłać pod „Chojnice - Pomorze” skrzynka pocztowa nr. 47. (2189)

POSADY POSZUKUJE

Panna
inteligentna, lat 25, z dobrymi świadectwami, poszukuje posady jako służąca z szyciem, na wieś lub do miasta, zaraz lub później. Zgłoszenia do Dzien. Bydgosk. pod „2140.”

Służąca
poszukuje odpow. posady, umie szyc, prac i prasować sztywną bieliznę i zna wszelką pracę domową. — Oferty do Dz. Bydg. pod „F. S.” (2128)

Buchalter
bilansista, lat 30, dotychczasowy prokurent większego Tow. Akc. zmieni posadę. Znajomość ustawodawstwa skarbowego, zwłaszcza podatkowego, ubezpieczeń społecznych, wybitne zdolności organizatorskie i doświadczenie kupieckie. Solidne referencje. Poważne propozycje uprasza się pod „Nr. 2002” do Dz. Bydg. (2004)

1000 zł
kaucji złoży starszy, rutynowany kupiec za otrzymanie posady przedstawiciela poważnych firm. Of. pod „A. F. 1000” Kiosk, Chelmno. (2113)

Książkowa
bilansistka, stenotypistka, młoda i inteligentna, z średnim wykształceniem i szkołą handlową, poszukuje posady w poważnym przedsiębiorstwie zaraz lub później. Of. proszę pod „A. S. 708” do agentury Dz. Bydg. w Żninie. (2105)

Marszałka
znająca dobrze kraj z dobrymi świadectwami poszukuje stałej posady. K. Wegner, Bydgoszcz, Garbary 13. (2165)

Panienska
do dzieci poszukuje posady najchętniej w majątku. Zgłoszenia Toruńska 131, parter prawo. (2183)

Panienska
z lepszej rodziny, poszukuje posady jako ekspedientka, najchętniej do skł. cukierków. Łaskawe oferty do filii Dz. Bydg. pod „40” (F-1067)

DZIERŻAWY

Rzeźnicwa
poszukuje do dzierżawy w mieście lub w odpowiedniej wsi. Oferty pod „Masarnia”, do Dz. Bydg. (2050)

Składu
nadającego się na handel delikatesów i probiernię, w centrum miasta Bydgoszczy, poszukuje kupiec-inwalida. Oferty pod „W. G. 75” do Dzien. Bydg. (2157)

Poszukuje
dobrej piekarni w dzierżawę, zapłacę za rok zgóry. Zgłoszenia pod „G. L. B.” do Dz. Bydg. (2152)

Poszukuje
dzierżawy majątku ewent. plebanji cka 200—500 mrg. dobrej ziemi, najchętniej w mieście lub blisko miasta. 30.000 zł mam do dyspozycji. Zgł. przyjmuję W. Obst, Wąbrzeźno, tartak parowy. (2153)

1 200 mórg
pszennej ziemi do wydzierżawienia. Zgłoszenia Nowakowski, Dworcowa 69. F 1050

Młyna
wodnego lub motorowego poszukuje celem dzierżawy lub kupna. Zgłoszenia do Dz. Bydg. pod „Młyn 1024”. (2180)

Wydzierżawie
zaraz lub później w najlepszym położeniu miasta na Pomorzu kawiarnię i cukiernię z restauracją z pełnym urządzeniem. Zgłoszenia pod „Kawiarnia” do Dz. Bydg. (2137)

MIESZKANIA

Poszukuje
mieszkania 2 pokojowego. Czyszczenie rok z góry. Zgł. uprasza się pod „K. K.” do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2. (2052)

Zamienie
sklep z dużym pokojem na 2 pokoje z kuchnią ewtl. 1 pokój z kuchnią lub odstąpię. Wiad. Kujawska 31. (2122)

Zamienie
3 pokojowe mieszkanie na 5 pokojowe. Zgłoszenia ul. Kościelna 1, specjalny skład octu i musztardy. (2185)

POKOJE

Pokoje
jeden lub dwa razem, z całodziennym utrzymaniem, lub bez, do wynajęcia ul. Krasińskiego 14, II ptr. (2161)

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Hermana Frankego 9, w ogrodzie, parter prawo. (2123)

Pokój
umebl. dla 1 lub 2 panów zaraz do wynajęcia. Wileńska 3, III ptr. prawo. (F-1046)

Poszukuje
współsublokatorke, pokój duży i spokojny. Sienkiewicza nr. 19, ptr. lewo. (F-1014)

Pokój
umebl. dla 1 lub 2 panów do wynajęcia. Gdańska 72, II ptr. lewo. (F-977)

2 pokoje
umebl. dobre i tanie obiady. Grodzka 16 I. p. (2092)

Pokój
umeblowany z osobnym wejściem jest do wynajęcia ul. Dąbrowskiego 11 II ptr. I. (2030)

Pokój
umebl. lub próżny, z elektrycznym światłem do wynajęcia. Siemiradzkiego nr. 8. I. ptr. (1998)

2 pokoje
do wynajęcia z urządzeniem kuchni. Promenada nr. 40, II ptr. lewo. (1997)

Pokój
umebl. do wynajęcia, ul. Sienkiewicza 27, II ptr. prawo. (1930)

Pokój
z osobnym wejściem, elektrycznością, z utrzymaniem lub bez zaraz do wynajęcia. Reja 3, II piętro, lewo. (1911)

Pokój
umebl. do wynajęcia. Gdańska 41, III ptr. lewo. (2281)

Pokój
do wynajęcia. Jagiellońska 13, I ptr. lewo. (2080)

Pokój
umebl. u samotnej pani do wynajęcia. Grunwaldzka nr. 151 (przystanek tramwajowy). (F-989)

Pokój
umebl. zaraz do wynajęcia. Gdańska 138, parter. (2095)

Pokój
umebl. dla pań z utrzymaniem lub bez do wynajęcia. Kordeckiego 20, I ptr. prawo. (2041)

Pokój
umeblowany z osobnym wejściem do wynajęcia. Królowej Jadwigi 13, I p. lewo. (F-1057)

Pokój
umebl. z centralnym ogrzewaniem zaraz do wynajęcia. Paderewskiego 7, ptr. lewo. (2073)

Pokój
natchmiast do wynajęcia. Cieszkowskiego 9, I ptr. (E-1039)

Pokój
umebl. do wynajęcia. Pomorska 39, II ptr. prawo. (F-1043)

1—2 pokoi
dobrze umeblowanych, możliwie z urządzeniem wanny i telefonem, poszukuje zaraz. Oferty do filii Dzien. Bydg. pod „Z. 606”. (F-1065)

ROZMAITE

Ostrzeżenie!
Odstępowanie ani też nabycie pod jakimkolwiek pozorem składu z przyległym mieszkaniem przy ul. Śniadeckich 20 od Romana Janickiego, zabrania się. Gospodarz. (2155)

Kawaler-Agronom
liczący lat 37, blondyn, posiadający 20.000 zł. gotówki, pragnie poznać intelig. pannę lub młodą wdówkę, posiadającą większe gospodarstwo, lub odpowiedni majątek celem ożenku. Pośrednictwo rodziców lub krewnych mile widziane. Of. z fotografią proszę nadesłać pod „S. 84” do Dz. Bydg. (2151)

Chcesz
szybko i dobrze wyjść za mąż, lub się ożenić? Napisz do „Matrymonjum” Warszawa, ulica Nowogrodzka 36. Posiadamy tysiące listów życzliwych małżeństwa. Ścisła dyskrecja zapewniona. Wybór olbrzymi. (1315)

Kawaler
liczący lat 40, posiadający 6000 zł. gotówki, pragnie poznać pannę lub wdówkę, posiadającą gospodarstwo, lub odpowiedni majątek celem ożenku. Pośrednictwo krewnych mile widziane. Of. proszę nadesłać pod „S. 86.” do Dzien. Bydg. (2150)

Poszukuje
zaraz 2—3000 zł. na dobrze zaprowadzone przedsiębiorstwo w Bydgoszczy jako zastaw nieruchomości, oprocentowanie dobre. Oferty pod „3000” do Dz. Bydg. (2131)

Panna
28-letnia, przystojna blondynka, mogąca urządzać mieszkanie lub wnieść odpowiednią gotówkę, (zreszta skromnych wymagań, gdyż wykonuje sama swą garderobę) pragnie wyjść zamaż za urzędnika, młodszego kupca lub inteligentnego rzemieślnika lecz tylko człowieka szlachetnego. Łask. oferty proszę nadesłać pod „Wspólna doła 1927” do filii Dzien. Bydg. Dworcowa nr. 2. (F-1042)

Inteligentna
rozwódka, znająca się na gospodarstwie domowym, szuka posady u samotnego pana lub na probostwie. Oferty do filii Dzien. Bydg. pod „M. M.” (F-979)

Poszukuje
pożyczki 2.000 zł. do przedsiębiorstwa handlowego pod dobrą gwarancją i wysoki procent. Oferty pod „Dwa” do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2. (F-1072)

5—10 000 zł
poszukuje interes przeszło 50 lat istniejący celera powiększenia. Gwarancja interesu i kamienica bez długu. Of. pod „K. L. 1000” do Dz. Bydg. (2031)

Dziecko
(chłopiec) od 4 tygodni oddam na własność. Of. pod „M. D.” do filii Dz. Bydg. (F-1044)

Weksle
które są wydane przez p. Edwarda Jaświńskiego z Bydgoszczy, Plac Wołności nr. 3. z podpisem Teofil Gwizdata, unieważniam z powodu nieuregulowania hipotek. Teofil Gwizdata. (F-953)

Za liczne dowody współczucia, złożenie tak licznych wieńców i udział w pogrzebie naszego najukochańszego i jedynego synka

Henryka Władysława Malaka
wszystkim krewnym, znajomym oraz Seminarjum
Żeńskiemu w Bydgoszczy składamy serdeczne
Bóg zapłać.
Rodzice.

We wtorek, dnia 8 lutego 1927 r. odbędzie się
W WĄBRZEŹNIE (POMORZE)
jarmark na bydło i konie.
Magistrat.

Przetarg

ofertowy na dostawę palików.

Zarząd Dróg Wodnych w Toruniu odda dostawę 400.000 szt. palików ostrogowych z drzewa sosnowego, okrągłych lub lupanych, gładko oczyszczonych z gałęzi prostych, zdrowych 1 m. b. długich 4-6 cm. średnicy w grubszym końcu, od grubszego końca równo uciętych, zaś w cieńszym końcu zaciosanych, potrzebnych do budowli regulacyjnych na Wiśle. Dostawa ma być uskuteczniiona partjami w ciągu miesięcy marca, kwietnia i maja br. Miejsce dostawy na brzegu Wisły w obrębie Toruńskiego Zarządu Dróg Wodnych ustali zarząd dla każdej partji w porozumieniu z dostawcą.

Ostemplowane oferty opieczetowane także na częściową dostawę z napisem „Oferta na dostawę palików“ należy złożyć najpóźniej do godziny 12-tej w dniu 8. II. 1927 r. w wyżej wymienionym Urzędzie (Toruń, ul. Bydgoska 22), w którym to czasie nastąpi otwarcie ofert, przyczem mogą być obecni oferenci.

Do oferty winno być dołączone wadium w wysokości 5 % wartości oferowanej dostawy.

Zarząd zastrzega prawo wyboru oferty Warszawskiej Dyrekcji Dróg Wodnych, Wydział Dolnej Wisły w Toruniu.

Toruń, dnia 24 stycznia 1927 r.

Zarząd Dróg Wodnych w Toruniu.

Przetarg publiczny.

Inspekcja Dróg Wodnych ogłasza przetarg ofertowy na dostawę 40 m³ materiału drzewnego

do robót przy obiektach wodnych. Termin przetargu wyznacza się na dzień 9-go lutego br. o godz. 11-tej przed poł. w biurze Inspekcji Dróg Wodnych, gdzie odnośnie oferty pisemne w zapieczetowanych kopertach winne być złożone najpóźniej do godz. 10-tej w dniu przetargu.

Warunki dostawy można nabyć w biurze Inspekcji Dróg Wodnych po cenie 50 gr. za 1 egzemplarz.

Państw. Inspekcja Dróg Wodnych.

Przetarg.

Magistrat miasta Bydgoszczy rozpisuje niniejszem przetarg na dostawę

1500 m³ kamienia

na taceń. Oferty w zapieczetowanych kopertach z napisem „Dostawa kamienia“ należy złożyć do dnia 4 lutego b. r. godz. 12 w południe w Urzędzie Budowy Podziemnyh. ul. Jagellońska 38, w pokoju nr. 15. Blizszych informacji o warunkach dostawy udzieli Biuro Budowlane tegoż Urzedu.

Magistrat — Urząd Budowy Podziemnych.

Obwieszczenie.

We wtorek, dnia 8 lutego odbędzie się

I cytacja drzewa

z Nadleśnictwa Jastrzębie poczta Skarszewy, telef. 6, pow. Koscięzyna. Sprzedawca się będzie za gotówkę użytkowe drzewo sosnowe II. i IV. kl. dyszle brzo-zowe, tyczki do dachu i opał według zapasn. Porzątek tryacji o godz. 11 w lokalu p. Banieckiego w Skarszewach.

Leśniczy.

Pierwszorzędny

sprzet radiowy

po cenach najniższych poleca

„Radio i Elektrotechnika“

Alojzy Głyda i Ska 2010
Bydgoszcz

ul. Gdańska 158. Tel. 738
Największy wybór w aparatach i głośnikach.

Dwie pompy

łoczaco-ssące o wydajności 65 km. na godzinę, przy ciśnieniu 7-miu atmosfer, wraz z cjalna ransnusia i motorem elektrycznym o mocy 50 KM na prad trzyfazowy 220-380 volt, bardzo dobrym stanie na sprzedaż z powodu z... na większe. Obej-rzeć można całe urządzenie w ruchu Zakładów Wodociagowych w Tczewie.

Nasz
tworóg

stołowy ze słodkiego mleka, codziennie świeży, zastępuje masło na chleb. Wysyłka pozamiejscowa w skrzyniach.

Mleczarnia
Szwajcarki dwór
Bydgoszcz
Jackowskiego 25-27.
Tel. 254.

AUGUST FLOREK
BYDGOSZCZ, JEZUICKA 14, TEL. 1830

HANDEL SKÓR
Hurtownie — Detalicznie (896)

Skóry podszewowe, białki czarne i kolorowe do wyrobów galanterijn. i rymarskich. **krupony pasowe, skóry ch orowe** w wszystkich kolorach, **gamzy za ranczne i krajowe, skóry meblowe** w wszelkim wyborze stałe na składzie. — Również **wszelkie okucia do półszorków i wszelkie przybory obuwnicze** stałe na składzie po cenach konkurencyjnych

Samochód
6-cio osobowy, kryty, (Torpedo) fabryki „Adler“, w dobrym stanie, z powodu nabycia większego samochodu **tanio na sprzedaż**. Każdej chwili do obejrzenia — Złożenie skierowawc: „UNIA“, Zjednoczone Fabryki Maszyn Tow. Akc. dawn. C. Blumwe i Syn. Bydgoszcz. (2226)

Agentura
„DZIENNIKA BYDGOSKIEGO“
Kociniewski
Chełmno, Kiosk
Przyjmowanie zamówień na Dziennik Bydgoski, luźna sprzedaż gazet codziennie popoł. o godz. 4-tej najnowsze Dzienniki. (1963)

Szanownym Czytelnikom „Dziennika Bydgoskiego w Osiu podajemy do łaskawej wiadomości, iż otworzyliśmy
AGENTURE
„DZIENNIKA BYDGOSKIEGO“
u p. Florjana Majki
skład papieru
Osie, pow. świecki.
Przyjmowanie zamówień na „Dziennik Bydgoski“. — Codziennie po południu najnowsze Dzienniki. (1973)

Pamiętajcie o bezrobotnych!

Jelita
środkowe
wołowe i wieprzowe.
Schulz.
ul. Dworcowa nr. 18d.
Tel. 282 (28560)

Kupię
2-3 wagony
słomy.
Jan Ohnesorge nast.
właśc. B. Kiedrowski
Czersk. (2135)

Rutynowany
księgowy - bilansista
zmieni posadę. Oferty do
Dz. Bydg. pod „Dzielnym“.
(2154)

Uczeń
do biura handlowego poważnej firmy miejskiej poszukiwany. Warunki: dobre wykształcenie szkolne i ładny charakter pisma. Wyczerpujące zgłoszenia uprasza się do Dz. Bydg. pod „Uczeń 20“.

RESTAURACJA M. JAŚNIEWSKA
ul. Poznańska 20
We wtorek, dnia 1-go lutego
urządzam w moim odnowionym lokalu
wieczorek rodzinny
na który Szan. Gości uprzejmie zapraszam.
M. Jaśniewska.

Metodycznej nauki (1609)
języka angielskiego
wraz z **konwersacją** udziela
Ottón Gloeckel, Pomorska 16, tel. 1775

Kasyno Sopoty
Otwarte cały rok
Roulette-Baccara
INFORMACJE:
Warszawa Tel. 157-31
RÓWNIEŻ KASINO SOPOTY.

Konkurs.
W administracji m. Janowca Pozn. wakuje z dniem 1. IV. 27 lub wcześniej posada
egzekutora miejsk. i w oźnego.
Pobory według pragmatyki dla urzęd. ków państwowych grupy XIII lub XII, szczebla, wraz 12/10, dodatkiem komunalnym, w myśl przepisów statutu miejskiego o ustaleniu etatu stanowisk służbowych. Wymagane kwalifikacje, niższe wykształcenie i wiedza praktyczna. Reflektanci — także niewalidi — z odpowiednimi kwalifikacjami zechcą zgłoszenia swe wraz z życiorysem i uwierzytelnionymi odpisami świadctw, których się nie zwraca, przelać do dnia 10. II. 27 do Magistratu m. Janowca.
Magistrat.
podp. — Łuczak. (1966)

Mamy do natychmiastowego oddania
19 kioski topolowych
ca 50 m³. Zgłosz. należy do Zarządu Maj. Krotoszyn per
Bardle (telef. nr. 9) pow. Szub. n skierować. (2149)

Wększa fabryka farb malarskich i chemicznych
w Kongresówce poszukuje
przedstawiciela
na Poznańskie i Pomorze. Oferty tylko z referencjami pr-simy składać: **Zakłady Przemysłowe Jan Krause, Łódź, Andrzeja 21.** (2156)

Podróżującego
z branży drogerijnej, na artykuły farmaceutyczne, na były zabór pruski, biegłego w obejęciu z klientelą, z dobrmi świadectwami, włajającego językami polskim i niemieckim w słowie i piśmie **poszukujemy**. Panowie, którzy mają zastępowo na artykuły techniczne lub inne, o ile nie konkurencyjne, mogą również składać oferty. Oferty z odpisem świadectw i podaniem referencji uprasza
Chemiczna Fabryka „Donatol“
Wąbrzeźno (Pomorze). (2213)

Poszukuje o 1 marca lub później
dobrze poleconego = **starszego**
żelazniaka
tylko siłę fachową — do składu żelaza i artykułów budowl. Zgłoszenia z odpisami świadectw, referencjami podaniem warunków przy wolnym stole i stancji do eksped. „Dzien. Bydgosk.“ pod „żelazniak“.